ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 61ον. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1925. Ἀριθ. 12

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.»
Λουκ. β.΄ 14.

Οὐδὲν γεγονὸς ἐξήσκησε τοσαύτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, ὅσην ἡ γέννησις μικροῦ βρέφους παρὰ τὴν φάτνην πανδοχείου ἐν μικρᾷ καὶ ἀσήμῳ πόλει τῆς Ἰουδαίας. Τὸ βρέφος ἐκεῖνο ηὐξήθη ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς καὶ ἐγεννήθη, ἀνετράφη ἐν πενιχρῷ οἴκῳ ἑτέρας μικρᾶς πόλεως ἐν Γαλιλαίᾳ, ἠνδρώθη ὡς ἁπλοῦς τέκτων τῆς Ναζαρέτ· ἀλλ' αἴφνης ὅλως ἀπροσδοκήτως ἐξέρχεται ὡς κῆρυξ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Πλήθη πάμπολλα ἐκ πάσης πόλεως ἀκολουθοῦσι τὸν πτωχὸν κήρυκα, τὸν μὴ ἔχοντα ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ, καὶ μετὰ θαυμασμοῦ ἀκροῶνται τῆς ὑψηλῆς καὶ θείας αὐτοῦ διδασκαλίας, εὐγνωμόνως δὲ λαμβάνουσι παρ' αὐτοῦ δωρεὰν τὴν θεραπείαν νόσων ὀδυνηρῶν καὶ ἀνιάτων διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἄξιος αὐτοῦ. «Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καὶ οἱ ἴδιοι δὲν ἐδέχθησαν αὐτόν.» Οἱ κατέχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις τῶν διδασκάλων καὶ ὁδηγῶν τοῦ λαοῦ, Γραμματεῖς, Φαρισαῖοι, ἀρχισυνάγωγοι, νομικοί, ἀρχιερεῖς, πρεσβύτεροι, δὲν ἠρέσκοντο εἰς τοιοῦτον Σωτῆρα, κήρυκα τῆς ἁπλῆς καὶ ἀπερικαλύπτου ἀληθείας καὶ τῆς γνησίας καὶ ἀνυποκρίτου ἀρετῆς· ὅθεν καθ' ἑκάστην διέβαλλον αὐτὸν ὡς καταργοῦντα δῆθεν τὰς Μωσαϊκὰς διατάξεις, ὡς μὴ τηροῦντα τὸ Σάββατον μηδὲ τὰς παραδόσεις τῶν πρεσβυτέρων, ἐπὶ τέλους δὲ προέβησαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θανάτωσιν αὐτοῦ, ἀγνοοῦντες ὅτι ἐξεπλήρουν οὕτως ὅσα ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ εἶχεν ὁρίσει νὰ γείνωσιν εἰς τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ Υἱόν, καὶ ἀκουσίως συνεργοῦντες εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας, ὅπερ Ἐκεῖνος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον νὰ ἐπιτελέσῃ. Καὶ ἐκόρεσαν μὲν τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος, καταδικάσαντες αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐμπαίξαντες, μαστιγώσαντες, ἐμπτύσαντες εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ῥαπίσαντες καὶ ἐπὶ τέλους θεώμενοι τὴν ἀγωνίαν αὐτοῦ ὡς ἐξέπνεε κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἀλλ' ἐκεῖθεν, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ σκληροῦ ὀργάνου τῆς ἀτιμίας καὶ καταδίκης, ὁ Χριστὸς ὡς ἀπὸ θρόνου ἡγεμονικοῦ διεσκόρπισεν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην τὰ δῶρα τῆς θείας ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας, ἄφεσιν, εἰρήνην, ἀνατεχθὲν γέννησιν, ἀγάπην, χαράν, παγκόσμιον ἀδελφοποίησιν, καὶ οὕτω τὸ ἐν Βηθλεὲμ μικρὸν βρέφος ἀπεδείχθη ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος—ὁ Ἐμμανουήλ, ἡ «Θεὸς μεθ' ἡμῶν».

Ὁποία θὰ ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος σήμερον, ἐὰν μὴ ἐγεννᾶτο ὁ Χριστός! Ἡ θηριωδία καὶ διαφθορὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς εἶχε προβῆ εἰς σημεῖον τοιοῦτον, ὥστε μόνον Θεία ἐπέμβασις ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς

ἀλληλοκτονίας, τοῦ ἐκβαρβαρισμοῦ, τῆς κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως· ἡ δ' ἐπέμβασις αὕτη ἐγένετο διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἄνευ Χριστοῦ καὶ τῆς δι' Αὐτοῦ συμπλησιάσεως τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἄνευ Χριστοῦ καὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐξαγνιστικῶν αὐτοῦ διδασκαλιῶν καὶ ὑποθηκῶν, ἄνευ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀμώμου καὶ ζῶντος αὐτοῦ παραδείγματος, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀπεμακρύνετο ἐπὶ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ὁ ὡραῖος οὗτος κόσμος, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔκτισε καὶ διεκόσμησεν ὡς ναόν, ἐν ᾧ θὰ ἐλατρεύετο ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ καὶ σοφία καὶ θὰ προσεκυνεῖτο ἡ δύναμις αὐτοῦ καὶ ἁγιωσύνη, θὰ ἐγίνετο ἐπὶ τέλους «σπήλαιον λῃστῶν», ὡς καὶ γίνεται πανταχοῦ, ὅπου ὁ Χριστὸς παντάπασιν ἀγνοεῖται ἢ γινώσκεται μὲν κατ' ὄνομα, ἀλλὰ δὲν βασιλεύει ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ σημασία τοῦ γεγονότος τῆς ἐνσαρκώσεως καὶ γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὑψίστη διὰ τὴν ἀνθρωπότητα· ἐκ πασῶν δὲ τῶν περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ῥήσεων τῆς Γραφῆς οὐδεμία ἴσως περιέχει ἐν τοσαύτῃ συντομίᾳ τοσοῦτον βαθεῖαν ἔννοιαν καὶ τοσοῦτον ζωηρὰν παράστασιν τῆς σπουδαιότητος τοῦ γεγονότος τούτου, τῆς αἰτίας αὐτοῦ, καὶ τοῦ τελικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, ὅσον ὁ ὕμνος, ὃν ἔψαλον οἱ ἄγγελοι κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως εἰς ἐπήκοον τῶν ἀθῴων ποιμένων τῆς ὀρεινῆς. Ὁ ὕμνος οὗτος ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται δυσνόητος καὶ ἡ σχέσις τῶν τριῶν αὐτοῦ προτάσεων ἀκατάληπτος· ἀλλ' ἐὰν ἡ σειρὰ αὐτῶν ἀναστραφῇ, παρέχεται ἡμῖν σαφεστάτη ἅμα καὶ φιλοσοφικωτάτη ἑρμηνεία τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἥτις τὴν μὲν αἰτίαν ἔχει ἐν τῇ πρὸς τοὺς πεπτωκότας ἀνθρώπους οἰκτίρμονι εὐδοκίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἀποτέλεσμα δὲ φέρει τὴν ἐπὶ γῆς εἰρήνην πανταχοῦ, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἐγκολποῦνται τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν, σκοπὸν δὲ τελικὸν ἔχει τὴν ἐν τοῖς ὑψίστοις δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Α'. «Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἡ πρότασις αὕτη δηλοῖ ὅτι ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ προέκυψεν ὡς καρπὸς—ὁ πολυτιμότατος καὶ λαμπρότατος ὄντως καρπὸς—εὐδοκίας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐν τῇ δουλείᾳ τῆς ἁμαρτίας διατελοῦντες καὶ εἰς αὐτὴν ἐγκαρδίως εὐαρεστούμενοι, οὐ μόνον τοιαύτης εὐδοκίας ἦσαν ἀνάξιοι, ἀλλὰ μάλιστα πρὸ πολλοῦ ἦσαν δικαίως εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν καταδεδικασμένοι.

Πολλαχῶς ὁ Ὕψιστος ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον εὐδοκίαν αὐτοῦ. Πρῶτον μὲν ἔπλασεν αὐτὸν ἀσυγκρίτως ὑπέροχον πάντων τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῆς γῆς πλασμάτων, προικίσας αὐτὸν μὲ προτερήματα σωματικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ πνευματικῶν δυνάμεων τοιαῦτα, ὥστε ἠδύνατο νὰ διέλθῃ τὸν ἐπὶ γῆς βίον αὐτοῦ ἐν ἀληθεῖ εὐδαιμονίᾳ, συνεχῶς προαγόμενος εἰς σοφίαν καὶ τηρῶν ἀμόλυντον τὴν ἁγιότητα αὐτοῦ· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πράγματα ἐποίησε τοιαῦτα, ὥστε θὰ συνετέλουν πάντα εἰς τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ, ἂν μὴ ἔπιπτεν ἐκ τῆς ἁγιότητος, ἐν ᾗ ἐπλάσθη, παραβὰς τὴν ἐντολὴν καὶ καταπατήσας τὸ δεδηλωμένον θέλημα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ πεσόντα δὲν ἐτιμώρησεν εὐθὺς κατὰ τὴν ἐνοχὴν τῆς παραβάσεως αὐτοῦ ἀλλ' ἐμακροθύμησε καὶ ἀνέβαλεν ἐπὶ μακρὸν τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὁρισθείσης δικαίας ποινῆς.

Πάντα ταῦτα δεικνύουσι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγαθὴν εὐδοκίαν τοῦ Πλάστου. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ποτε ὅτι ἡ Θεία εὐδοκία ἤθελε προβῇ μέχρι τοσούτου, ὥστε νὰ καταβιβάσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ θρόνου τῆς οὐρανίου δόξης εἰς

τὴν γῆν, τὴν ἀθλίαν ταύτην κατοικίαν τῶν ἁμαρτωλῶν, ἥτις μόλις μικράν τινα γωνίαν παρὰ τὴν φάτνην εὐτελοῦς πανδοχείου μικρᾶς καὶ ἀφανοῦς πολίχνης ἠξίωσε νὰ παραχωρήσῃ ὅπως ἀνακλιθῇ ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Τοιαύτη ταπείνωσις καὶ συγκατάβασις ἐκ μέρους τοῦ Ὑψίστου εἶναι τοσοῦτον θαυμαστὴ καὶ ἀκατάληπτος, ὥστε δικαίως οἱ ὑμνοῦντες ἄγγελοι τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἐθεώρησαν ὡς τὴν μεγίστην καὶ ὅλως μοναδικὴν ἔνδειξιν τῆς ἐκ μέρους αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εὐδοκίας.

Ἡ συγκατάβασις αὐτὴ τοῦ Πλάστου ὑπερβαίνει πᾶσαν γνωστὴν ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ συμπαθείας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἧς τὰ σπάνια παραδείγματα μνημονεύει μετ᾿ ἐπαίνων ἡ ἱστορία. Δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πλούσιον ἄνθρωπον διακινδυνεύοντα τὴν καθαριότητα τῶν κομψῶν αὐτοῦ ἐνδυμάτων, ὅπως δώσῃ χεῖρα βοηθείας καὶ σώσῃ ἀτυχῆ τινα ἐργάτην πεσόντα εἰς τὸν βόρβορον. Δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι πολυτάλαντος δέσποινα, ἀφεῖσα τὴν θέρμην τοῦ πολυτελοῦς αὐτῆς μεγάρου, ἐξέρχεται ἐν μέσῳ τοῦ παγετώδους ψύχους καὶ περιέρχεται τὰς οἰκίας τῶν πενήτων, διανέμουσα εἰς τὰ ριγῶντα αὐτῶν τέκνα ἐνδύματα θερμά, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δακτύλων ἐπιμελῶς ἐργαζομένη παρεσκεύασε. Δυνάμεθα ἔτι νὰ δεχθῶμεν ὡς πιθανὸν ὅτι αὐτὸς ὁ Βασιλεύς, καταλιπὼν πρὸς ὥραν τὸ ἀνάκτορον, μεταβαίνει κρύφα εἰς τὰς τρώγλας, ἐν αἷς διαιτῶνται οἱ ἄστεγοι αὐτοῦ ὑπήκοοι, καὶ μεριμνᾷ περὶ ἀνακουφίσεως αὐτῶν καὶ βελτιώσεως τῆς τύχης αὐτῶν. Ἀλλὰ συγκατάβασιν, οἵαν παρέχει ἡμῖν τὸ γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἀδυνατεῖ ἐπαρκῶς νὰ κατανοήσῃ, πολλῷ δὲ ἧττον νὰ ἐπινοήσῃ ἀφ᾿ ἑαυτῆς καὶ χαλκεύσῃ ψευδῶς, ἐὰν μὴ ἀπεκαλύπτετο τὸ ὑπερφυὲς τοῦτο μυστήριον ὑπ᾿ αὐτοῦ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, πολλάκις μὲν ὑπὸ τῶν προφητῶν προαγγελθέν, διὰ πολλῶν δὲ ὕστερον σημείων καὶ θαυμάτων βεβαιωθέν. Τῆς συγκαταβάσεως ταύτης ἡ μάλιστα θαμβοῦσα τὴν διάνοιαν ὄψις εἶναι ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνηνθρώπησεν οὐχὶ ἁπλῶς ὅπως διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους ὅσα ἠγνόουν περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς πηγῆς τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας, οὔτε μόνον ὅπως ζήσῃ μεταξὺ αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ βίου παράσχῃ εἰς αὐτοὺς ὑπόδειγμα τέλειον πρὸς μίμησιν, οὔτε μόνον ὅπως ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτοὺς τὰ ἄγνωστα τῆς μελλούσης ζωῆς, ἀλλ᾿ ὑπὲρ πάντα ταῦτα, ὅπως ἀναλάβῃ ἐφ᾿ ἑαυτὸν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καὶ πάθῃ ὑπὲρ ἡμῶν, ὁ δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ (Πέτρου Α.΄ γ.΄ 18). Τὸ δ᾿ ἔργον τοῦτο ἐξετέλεσεν ὁ Χριστὸς ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ πιστότητι ἀπ᾿ αὐτῆς τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τελευτῆς· διότι ὑπεβλήθη εἰς πάσας τὰς στερήσεις καὶ κακοπαθείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐδιώχθη, ἐπείνασεν, ἐδίψησεν, ἐκοπίασεν, ἐταλαιπωρήθη, ἠγρύπνησεν, ἐδάκρυσεν· ἐξετέλεσε δὲ πιστότατα πᾶσαν ἀπαίτησιν τοῦ Θείου νόμου, πληρώσας «πᾶσαν δικαιοσύνην» (Ματθ. γ΄. 15), καὶ διὰ τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου ἐκένωσε μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήριον τῆς Θείας ὀργῆς διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀποστασίαν τοῦ κόσμου. Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ὑψίστη ἔνδειξις τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ.

Β΄. «Ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ἀποτέλεσμα τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ εἰρήνη. Μετὰ τὴν πτῶσιν ἡ ἀληθὴς εἰρήνη ἐφυγαδεύθη ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. τὸν δὲ τόπον αὐτῆς κατέλαβον δυσμενῆ αἰσθήματα πρὸς τὸν Θεὸν

καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ, πόλεμος δ' ἐσωτερικὸς πρὸς τὴν συχνάκις ἐξεγειρομένην συνείδησιν, δυσπιστία δὲ καὶ φθόνος καὶ ἔρις πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους. Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς πηγὴ καὶ αἰτία πάσης τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπαρχούσης ἀθλιότητος. Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκένωσε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μόνου ἀντικειμένου, ὅπερ ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ καὶ χορτάσῃ πάντας τοὺς πόθους αὐτῆς, οὕτω δ' ἐξετράπη ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος εἰς ἐπιδίωξιν κατωτέρων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναξίων τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ πραγμάτων, ὑποδουλώσας ἑαυτὸν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν τῆς πλεονεξίας ἢ εἰς τὴν ἀκόρεστον φιλοδοξίαν ἢ εἰς κτηνώδεις ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς. Ἀλλὰ τίς ποτε διὰ τοιούτων μέσων ἠδυνήθη νὰ εὐτυχήσῃ; Ὁ Καῖσαρ ἐν τοῖς ἀνακτόροις αὐτοῦ ἐν Ρώμῃ, ἢ ἐν ταῖς ἐκστρατείαις αὐτοῦ δρέπων δάφνας ἀλλεπαλλήλων νικῶν κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ἢ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Κλεοπάτρας, δὲν ἦτο εὐτυχής.

Ὅταν δὲ πληροφορηθῇ ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη ἐξέθηκεν αὐτὸν εἰς τὴν ὀργὴν Θεοῦ ἁγίου καὶ δικαίου καὶ ὅτι ταχέως μέλλει νὰ δώσῃ λόγον τῶν παραβάσεων αὐτοῦ εἰς Ἐκεῖνον, ποία πλέον ἡσυχία καὶ εἰρήνη δύναται νὰ κατοικήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποίας δ' ἐξωτερικῆς εὐτυχίας τὰ φαιδρὰ ᾄσματα νὰ καταπνίξωσι τὸν ὀδυνηρὸν στεναγμὸν ἐνόχου συνειδήσεως;

Εἰρήνη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰρήνη πρὸς τὴν ἰδίαν συνείδησιν εἶναι ἀνέφικτος, ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος διατελεῖ δοῦλος τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ ἁμαρτίας. Ἐν ὅσῳ δ' ἐξακολουθεῖ ἡ τοιαύτη κατάστασις, ἀδύνατος καθίσταται καὶ ἡ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ εἰλικρινὴς καὶ διαρκὴς εἰρήνη. «Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐχὶ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν, αἵτινες στρατεύονται ἐντὸς τῶν μελῶν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε καὶ δὲν ἔχετε, φονεύετε καὶ φθονεῖτε καὶ δὲν δύνασθε νὰ ἐπιτύχητε, μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, ἀλλὰ δὲν ἔχετε, ἐπειδὴ δὲν ζητεῖτε» (Ἰακωβ. δ'. 1—2). Ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἁμαρτία ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδεὶς θὰ ἐπέβαλλε χεῖρα εἰς τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα, οὐδεὶς θὰ ἐφθόνει τὸν πλησίον, οὐδεὶς θὰ ἐμίσει, οὐδεὶς θὰ ἠδίκει· τὰ δικαστήρια, αἱ φυλακαί, ἡ ἀστυνομία, οἱ στρατοί, τὰ φονικὰ ὅπλα, οἱ νόμοι, οἱ ἄρχοντες θὰ ἦσαν πράγματα ὅλως περιττά, τὰ ταμεῖα, τὰ κλεῖθρα καὶ τὰ χρηματοκιβώτια ὅλως ἄχρηστα. Ἡ ὕπαρξις καὶ ἀνάγκη ὅλων τούτων εἶναι ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως τῆς ἁμαρτίας ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ. Καὶ ἐν ὅσῳ ἡ ἁμαρτία βασιλεύει ἐν τῇ καρδίᾳ, οὐδεὶς ἀνθρώπινος νόμος καὶ οὐδεμία ἀνθρωπίνη προσπάθεια θὰ κατορθώσῃ νὰ ἱδρύσῃ εἰλικρινῆ καὶ διαρκῆ εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἀλλ' ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καταστήσασα δυνατὴν τὴν μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Πλάστου διαλλαγήν, εἰσήγαγε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁπόταν δὲ ὁ ἄνθρωπος διαλλαχθῇ μετὰ τοῦ Πλάστου αὐτοῦ, οὐδεμίαν πλέον ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἐγείρει ἀνησυχίαν καὶ κατάκρισιν διὰ τὸ παρελθόν, τοὐναντίον δὲ συνευδοκεῖ καὶ συγχαίρει ἐπὶ τῇ νέᾳ σχέσει τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ υἱοθεσίας, εἰς ἣν εἰσέρχεται ὁ μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ διαλλαγείς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διαλλαγὴ αὕτη εἶναι οὐχὶ τυπικὴ ἢ εἰκονική, ἀλλὰ πραγματικὴ συμφιλίωσις μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ, τὴν προτέραν ἀποξένωσιν διαδέχεται συγκοινωνία πνευματικὴ μέν, ἀλλὰ πραγματική, μεταξὺ τοῦ Θείου Πνεύματος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ ἡ ἁμαρτωλὴ καρδία ἐξαγνίζεται, αἱ ἐπιθυμίαι καὶ οἱ πόθοι αὐτῆς μετατρέπονται καὶ

ἐξαγιάζονται, ὁ δὲ οὕτως ἀναγεγεννημένος ἄνθρωπος τοῦ λοιποῦ μισεῖ μὲν καὶ ἀποστρέφεται τὴν ἁμαρτίαν, ἀσπάζεται δὲ καὶ ἀγαπᾷ τὸ Θεῖον θέλημα καὶ εἶναι πρόθυμος τὰ πάντα νὰ θυσιάσῃ μᾶλλον, καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ὅπως μείνῃ πιστὸς ὑπήκοος τοῦ οὐρανίου αὐτοῦ Βασιλέως καὶ Ἀρχηγοῦ.

Ἐὰν πάντες οἱ κάτοικοι τῆς γῆς ἤθελον οὕτω διαλλαχθῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἐξέλειπε διὰ παντὸς πᾶσα αἰτία ἐρίδων καὶ πολέμων, εἰρήνη δὲ πανταχοῦ θὰ ἐβασίλευε καὶ ἀγάπη καὶ χαρὰ καὶ εὐτυχία. Τοιοῦτον εἶναι τὸ εὐτυχὲς τέλος, πρὸς ὃ ἄγει τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Χριστιανισμός· καὶ ἄδηλον μὲν εἶναι ἂν θὰ κατορθωθῇ ποτε τὸ τοιοῦτον παγκοσμίως, ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει ὡραία περὶ τούτου προφητεία παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ (β'. 3, 4), ἥτις παριστάνει ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο θὰ ἐπενέγκῃ ποτὲ ὁ Χριστιανισμὸς τοὐλάχιστον εἰς πολλὰ μέρη τῆς γῆς: «Ἐκ Σιὼν θὰ ἐξέλθῃ νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ θέλει κρίνει ἀναμέσον τῶν ἐθνῶν καὶ θέλει ἐλέγξει πολλοὺς λαούς· καὶ θέλουσι σφυρηλατήσῃ τὰς μαχαίρας αὐτῶν διὰ ὑνία καὶ τὰς λόγχας αὐτῶν διὰ δρέπανα· δὲν θέλει σηκώσῃ μάχαιραν ἔθνος ἐναντίον ἔθνους, οὐδὲ θέλουσι μάθει πλέον τὸν πόλεμον». Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ (ια'. 6 — 9) τὰ εἰρηνοποιὰ ἀποτελέσματα τοῦ Χριστιανισμοῦ περιγράφονται μεταφορικῶς ὡς ἑξῆς: «Καὶ ὁ λύκος θὰ συγκατοικῇ μετὰ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ λεοπάρδαλις θὰ ἀναπαύηται μετὰ τοῦ ἐριφίου, καὶ ὁ μόσχος καὶ ὁ σκύμνος καὶ τὰ σιτευτὰ ὁμοῦ, καὶ μικρὸν παιδίον θέλει ὁδηγεῖ αὐτά... Δὲν θέλουσι κακοποιεῖ οὐδὲ φθείρει ἐν ὅλῳ τῷ ἁγίῳ μου ὄρει· διότι ἡ γῆ θὰ ἦναι πλήρης τῆς γνώσεως τοῦ Κυρίου, καθὼς τὰ ὕδατα σκεπάζουσι τὴν θάλασσαν».

Οὕτω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι ***«ἐπὶ γῆς εἰρήνη»***, καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ὁ προφήτης ὠνόμασεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀνομάτων καὶ ***«Ἄρχοντα εἰρήνης»*** (Ἠσα θ'. 6).

Γ'. «***Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ***». Οἱ ἄγγελοι, οἱ ὑμνήσαντες οὕτω τὸν Θεὸν κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶχον ἀναμφιβόλως κινηθῇ πολλάκις ἤδη μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ ὑμνήσωσι τὸν Ὕψιστον δι' ἄλλα αὐτοῦ ἔνδοξα ἔργα καὶ θαυμαστά. Βεβαίως δὲ θὰ εἶχον παρευρεθῇ μέχρι τότε εἰς τὴν πλάσιν πολλῶν μυριάδων κόσμων καὶ πολλάκις ἠλάλαξαν ἐν θαυμασμῷ καὶ χαρᾷ ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἀπείρῳ σοφίᾳ τοῦ Ποιητοῦ (Ἰὼβ λη'. 6, 7). Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένετο βρέφος ἀνθρώπινον, τὸ ἔργον τοῦτο ταπεινώσεως καὶ συγκαταβάσεως ἀπείρου τοσοῦτον ὑπερεξηκόντισε πᾶσαν ἄλλην ἔνδοξον τοῦ Θεοῦ ἐνέργειαν, ὥστε οἱ ὑμνοῦντες ἄγγελοι ἀπέδωκαν ἤδη εἰς Αὐτὸν τὴν ὑψίστην δόξαν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ». Καὶ ὄντως ὑψίστην δόξαν παρέχει εἰς τὸν Θεὸν ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ Υἱοῦ, ἐπειδὴ δεικνύει πῶς ἡ ἄπειρος αὐτοῦ σοφία ἐξεῦρε τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἱκανοποιήθη, τιμωρηθείσης τῆς ἁμαρτίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ καὶ εὐσπλαγχνία ἱκανοποιήθη, σωζομένου καὶ δικαιουμένου δωρεὰν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου.

Πᾶν ἔργον τοῦ Θεοῦ παρέχει δόξαν εἰς Αὐτόν, διότι εἶναι «καλὸν λίαν». Ἡ ἐλαχίστη σταγὼν δρόσου σπινθηροβολοῦσα ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης, τὸ ἐλάχιστον ἄνθος τοῦ λειμῶνος, τὸ ἐλάχιστον δενδρύλλιον τοῦ δάσους, τὸ μικρότατον ρυάκιον

τὸ ἀρδεῦον τοὺς θάλλοντας ἀγρούς, ὁ ἐλάχιστος σκώληξ ὁ ἕρπων ἐπὶ τῆς γῆς — πάντα ταῦτα προσφέρουσι δόξαν εἰς τὸν αἰώνιον Πλάστην. Τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπειροπληθῆ πλάσματα, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου μέχρι τοῦ μεγίστου, τὰ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς φυτὰ καὶ ζῷα, οἱ λόφοι καὶ τὰ ὄρη, αἱ κοιλάδες καὶ οἱ δρυμοί, οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι, καὶ τὰ διασχίζοντα τὸν ἀέρα ποικίλα καὶ πολύχρωμα πτηνά, πάντα δοξάζουσι τοῦ Θεοῦ τὴν σοφίαν καὶ ἀγαθότητα. Ἡ γῆ καὶ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος καὶ οἱ πλανῆται, οἱ ἀστέρες καὶ τὰ ἔτι ἀπωτέρω νεφελοειδῆ ἀθροίσματα, οἱ ἀκατανοήτου καὶ καταπλήσσοντος πᾶσαν φαντασίαν μεγέθους ἀναρίθμητοι οὗτοι ὄγκοι ὕλης, οἱ ἐγκατεσπαρμένοι εἰς τὸ ἀχανὲς διάστημα καὶ σχηματίζοντες τοσαῦτα θαυμάσια συστήματα ἐκτεταμένων κόσμων, πάντα ταῦτα ἐξυμνοῦσι τοῦ Δημιουργοῦ τὴν παντοδυναμίαν καὶ ἀνέφικτον σοφίαν. Ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ταῦτα παρέχει δόξαν εἰς τὸν Θεὸν ἡ ταπείνωσις τοῦ Μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐν σαρκὶ ἅγιος καὶ ἄμωμος αὐτοῦ βίος, ἡ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἱλαστήριος αὐτοῦ θυσία καὶ ἡ τῆς πεπτωκυίας ἀνθρωπότητος ἀπολύτρωσις, ἣν διὰ τῶν μέσων τούτων ἐξηγόρασε καὶ ἐξησφάλισε διὰ τοὺς εἰς Αὐτὸν πιστεύοντας, εἶναι ἡ κορωνὶς τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑψίστη δόξα τῆς σοφίας αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητος.

Τοιαύτην ἀξίαν ἀπέδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, καὶ τοιαύτην ἔδειξεν ἀγάπην καὶ εὐσπλαγχνίαν πρὸς τὴν πεσοῦσαν ἀνθρωπότητα. Οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανοῖς ἐχάρησαν καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ τῷ μεγάλῳ γεγονότι. Οἱ ἄνθρωποι δυστυχῶς, οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι, οὐδεμίαν, καθόλου εἰπεῖν, φροντίδα λαμβάνουσιν, ὅπως ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ἐλευθέρως προσφερομένης σωτηρίας, ἀλλὰ τοὐναντίον καταφρονοῦσιν αὐτῆς τε καὶ παντὸς προσπαθοῦντος νὰ καταστήσῃ τὰς ἀληθείας ταύτας γνωστὰς καὶ καταληπτάς.

Ἂς ὠφεληθῶμεν ἐκ τῆς εὐδοκίας ταύτης τοῦ Ὑψίστου, ἐν ὅσῳ εἶναι ἔτι καιρός, καὶ ἂς καταφύγωμεν εἰς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθέντα καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα Χριστόν, ὅπως λάβωμεν παρ' Αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν διαλλαγὴν καὶ εἰρήνην καὶ τὴν μετατροπὴν τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν καὶ ἀγρίων εἰς ἁγίας καὶ εἰρηνικάς. Ἐὰν μὴ ἐγκαίρως χρησιμοποιήσωμεν τὴν ἀγάπην ταύτην καὶ εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ποθῶμεν εἰρήνην καὶ οὐδαμοῦ θὰ εὑρίσκωμεν αὐτήν. Διότι ὁ Θεὸς ἅπαξ εὐδοκήσας νὰ πέμψῃ τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ὡς Σωτῆρα, θέλει ἐν τῷ μέλλοντι πέμψῃ αὐτὸν ὡς Κριτήν, καὶ ὁ ἑκουσίως ἀπορρίψας τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ Σωτῆρα, θὰ ἀναγκασθῇ ἀκουσίως νὰ ἔχῃ τὸν καθ' ἑαυτοῦ Κριτήν. Ἂς σωφρονήσωμεν λοιπόν, φίλε ἀναγνῶστα, καὶ ἂς μὴ προσενεχθῶμεν μετ' ἐνόχου ἐλαφρότητος πρὸς τοιαύτην ἐκ μέρους τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ εὐδοκίαν, ἀλλ' ἂς διδαχθῶμεν ἐκ τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου ν' ἀναβλέψωμεν εἰς τὸν σαρκωθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς εἰς τὴν πηγὴν καὶ τὸν δοτῆρα τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν εὐτυχίας καὶ εἰρήνης, καὶ οὕτω θὰ ὁδηγηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ν' ἀποδώσωμεν τὴν ὑψίστην δόξαν εἰς τὸν Θεόν, ὅστις εὐδόκησε νὰ πέμψῃ τὸν Υἱὸν αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς καὶ περιβάλῃ αὐτὸν μὲ μορφὴν δούλου, ὅπως ζητήσῃ καὶ σώσῃ τὸ ἀπολωλός.

(«Χριστιανικαὶ Μελέται» τ. Α΄. σ. 307 — 314). ***Ξ. Π. Μόσχου.***

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ

Ἡ ἐπάνοδος τῆς χαρμοσύνου ἐπετείου τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πλουσίων εὐλογιῶν, μᾶς ἀναμιμνήσκει καὶ τοῦτο τὸ πολύτιμον εὐεργέτημα — ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεσαρκώθη ὡς βρέφος, ὅπως τοῦ λοιποῦ καταστῇ ὁ κόσμος κατοικητήριον ἀσφαλὲς διὰ τὰ μικρὰ παιδιά, χάρις εἰς τὴν βαθεῖαν καὶ εἰλικρινῆ ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπότης τρέφει πρὸς ταῦτα.

Τὴν σωτήριον αὐτὴν ἐπιρροὴν ἐξήσκησεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, αἰῶνας ὁλοκλήρους, πρὶν ἢ ἐμφανισθῇ ἐν τῇ φάτνῃ. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ἡ σωτηρία τοῦ γένους συνεδέθη μὲ «τὸ σπέρμα τῆς γυναικός», ὅπερ θὰ συνέτριβε «τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως». Οἱ θεόπνευστοι προφῆται προεῖδον τὴν ἔλευσίν του, ἐξ ὅλης δὲ τῆς βαρυσημάντου προφητείας τοῦ Ἡσαΐου περὶ τῆς ἐλεύσεως ταύτης, μεγίστην σημασίαν ἔχουσιν αἱ λέξεις: ***«Καὶ μικρὸν παιδίον θέλει ὁδηγήσει αὐτούς»***.

Ἡ ἐλπὶς καὶ προσδοκία μέλλοντος Λυτρωτοῦ ἐνήργησεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ μεταβολὴν ἠπίαν καὶ βαθμιαίαν, ἀλλὰ καὶ ριζικὴν καὶ βαθεῖαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἐμφορούμενοι ὑπὸ θερμοῦ ζήλου καὶ πόθου νὰ μάθωσι ποῖον ἦτο τὸ θέλημα καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ὡς πρὸς τὸ ἔθνος των καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀτομικήν των ζωήν, ὁμάδες εὐσεβῶν ἀνδρῶν ἠρεύνων τὰ ἱερὰ βιβλία μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ μέλλων Λυτρωτὴς ἤθελε γεννηθῇ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς ἐμορφώθη νέον πνεῦμα — νέα τις τρυφερότης πρὸς τὰς μητέρας καὶ τὰ μικρὰ παιδιά. Διότι ποῖος ἤξευρε ποῖον ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ ἦναι Ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον πᾶσαι αἱ καρδίαι ἐστρέφοντο; Κάθε παιδίον ἦτο ἐνδεχόμενος Μεσσίας! Καὶ τοιουτοτρόπως ηὔξανεν ὁλοὲν ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τρυφερότης πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς κόσμος καθίστατο ἀσφαλέστερος διὰ τὰ παιδία. Τοιουτοτρόπως τὸ θεῖον Βρέφος, καὶ πρὶν ἢ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν κόσμον, ἐξήσκησεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος τὴν εὐεργετικήν του ἐπιρροήν.

Ἡ εἰκών, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡσαΐας παρουσιάζει, τῆς μελλούσης καταστάσεως τοῦ κόσμου, ὅταν θὰ ἐπικρατῇ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη εἰς βαθμὸν ὥστε μικρὸν παιδίον νὰ ὁδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους, παριστᾷ κόσμον ἀσφαλῆ διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ τοῦτο δὲν δύναται παρὰ νὰ ἦναι παρήγορον καὶ ποθητὸν διὰ κάθε μητέρα καὶ πατέρα. Γεννᾶται δὲ ἡ σκέψις, ἐὰν ὁλοκλήρους αἰῶνας πρὶν ἢ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἡ ἁπλῆ προσδοκία τῆς γεννήσεώς του ἐπέδρασεν οὕτως ὥστε νὰ ἀποδοθῇ ἐντὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κόσμου περισσότερον σέβας πρὸς τὴν γυναῖκα, περισσοτέρα τρυφερότης πρὸς τὰς μητέρας, μεγαλειτέρα στοργὴ πρὸς τὰ παιδία, πόσον ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα πρέπει νὰ ἦναι σήμερον, μετὰ τὴν γέννησίν Του, καθ' ὅλον τὸν κόσμον ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς ἐνσαρκώσεώς Του!

Καὶ πράγματι. Ἡ ἐνσάρκωσις τῆς Θεότητος κατέστησεν ἐσαεὶ ἱερὰν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἡ αἰγὶς τοῦ Θεοῦ περιβάλλει διὰ παντὸς ὅλα τὰ μικρὰ Αὐτοῦ πλά-

σματα. Ἀντιστρόφως δὲ ἡ δύναμις τοῦ Βρέφους ἐνεργεῖ ἐφ' ὅλων τῶν ἡλικιῶν καὶ καταστάσεων καὶ τάξεων.

Πόσον θαυμασίως συμβολίζεται ἡ σωτήριος αὕτη δύναμις τοῦ παιδίου ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ προσείλκυσε καὶ ἥνωσε πέριξ τῆς φάτνης τοὺς Μάγους καὶ τοὺς Ποιμένας — τοὺς σοφοὺς καὶ ἄρχοντας ἀφ' ἑνὸς καὶ τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἐργατικοὺς ἀφ' ἑτέρου. Τὸ παιδίον ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῶν ἐλπίδων τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγλαΐσμα τοῦ οὐρανοῦ, διότι ὁ Χριστὸς εἶπε: «Τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», θέλων μὲ τοῦτο νὰ διδάξῃ ὅτι ἡ πηγὴ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εἶναι τόσον καθαρά, ὥστε δοθείσης τῆς καταλλήλου ἀναπτύξεως, τὸ παιδίον εὐκόλως ἀφομοιοῦται πρὸς τὴν ἐπουράνιον Βασιλείαν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ παιδικὴ ὑπακοὴ Ἐκείνου πρὸς τοὺς νομιζομένους ἐπιγείους γονεῖς Του, ἡ πρὸς τὰ παιδία τρυφερότης Του, ἡ ἐμπιστοσύνη μὲ τὴν ὁποίαν τὰ παιδία ἔτρεχον πρὸς τὰς ἀγκάλας Του, καὶ ἡ ζέσις, μὲ τὴν ὁποίαν Αὐτὸς συνηγόρει, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ὑπὲρ αὐτῶν: «Βλέπετε, μὴ καταφρονήσητε ἕνα των μικρῶν τούτων, διότι ἀληθῶς σᾶς λέγω, οἱ ἄγγελοι αὐτῶν βλέπουσι διὰ παντὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός Μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς». Καὶ πάλιν: «Καὶ ἔθεσε μικρὸν παιδίον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ἐὰν μὴ γείνητε ὡς τὰ παιδία, δὲν θέλετε εἰσέλθει εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

Ἀπόδειξις τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν ὅλως ἀσυνειδήτως ἐξασκεῖ τὸ παιδίον, εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν γονέων νὰ καταστήσουν τὰ τέκνα των καλλίτερα παρ' ὅ,τι εἶναι οἱ ἴδιοι. Βλέπομεν πατέρας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὡς νέοι ἀνάγωγοι, ἄσωτοι, βλάσφημοι, νὰ ἀπαιτοῦν ἀπόλυτον ὑπακοὴν καὶ κοσμιότητα ἀπὸ τὰ τέκνα των. Οἱ πλεῖστοι γονεῖς δὲν θέλουν νὰ τοῖς ὁμοιάσουν τὰ τέκνα των εἰς τὰ ἐλαττώματά των, εἰς τὰς παρεκτροπάς των. Ἄρα πρέπει οἱ ἴδιοι νὰ διορθωθοῦν, ὅπως ὁδηγήσουν τὰ τέκνα των εἰς τὴν καλὴν ὁδόν. Πόσον πολύτιμος ὁδηγὸς πρὸς μεταρρύθμισιν τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸ καλὸν καὶ συμφέρον τοῦ παιδίου!

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐξασκεῖ τὴν σωτήριόν του ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου διὰ πολλῶν μέσων, μεταξὺ δὲ τούτων εἶναι ἡ ἐμφύτευσις τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τρυφερότητος πρὸς τὴν ἄσπιλον καὶ ἀπροστάτευτον παιδικὴν ἡλικίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν τρυφερότητα ταύτην, πρέπει νὰ καταστῇ ὁ κόσμος ἀσφαλὲς περιβάλλον διὰ τὰ παιδία, καὶ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη νὰ μεταβληθῇ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, νὰ ἐπέλθῃ μεταρρύθμισις ριζική, ἥτις θὰ ἦτο ἰσοδύναμος μὲ μίαν ἔναρξιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ εἶναι ἀπαραίτητος, ἐὰν πρόκειται νὰ ἐκλείψουν τὰ κακὰ παραδείγματα καὶ οἱ πειρασμοί. Τοῦτο εἶναι τὸ ἀρνητικόν, τὸ παθητικὸν μέρος τῆς μεταρρυθμίσεως. Ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ μόρφωσις τῶν παιδίων ἀποτελεῖ τὸ θετικόν, τὸ ἐνεργητικὸν μέρος τῆς ὑποχρεώσεως τῶν γονέων. Ἐὰν δὲ τυχὸν ἐχαλαρώθησαν αἱ θρησκευτικαί των ἀρχαὶ καὶ ἐκλονίσθησαν αἱ πεποιθήσεις των, ἡ προσπάθειά των ὑπὲρ τῶν τέκνων των θὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἰδίαν των πίστιν καὶ θὰ ἐπαναγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἦναι Χριστιανικὸν τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον, διὰ νὰ μορφωθοῦν τὰ τέκνα χριστιανικῶς. Καὶ διὰ νὰ μορφωθοῦν πραγματικῶς κατὰ Χριστόν, πρέπει οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι, οἱ θρησκευτικοὶ ὁδηγοί, νὰ ἐμφανίσουν

εἰς τὴν ἰδίαν των ζωὴν τὴν ἀρετήν, τὸ καλόν, τόσον ἑλκυστικόν, ὅσον κατέστησεν ὁ Χριστὸς τὸν ἑαυτόν του εἰς τὰ παιδία τῆς Ἰουδαίας. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ἀντανακλᾶται τόσον φαεινὸν τὸ καλόν, ὥστε ἡ ἐγκάρδιος πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπη ἀποτελεῖ τὴν σωτηρίαν διὰ τὰ παιδία.

Η ΚΡΙΣΙΣ

«Διότι πάντες θέλομεν παρασταθῆ εἰς τὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ».
Ρωμ. ιδ΄. 10.

Ἐφθάσαμεν καὶ πάλιν εἰς τὸ τέλος ἑνὸς ἔτους τῆς ἐπιγείου ἡμῶν παροικίας καὶ ὡς εὐσεβεῖς Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ὡς φρόνιμοι ἄνθρωποι, καλὸν εἶναι νὰ ἀνασκοπήσωμεν τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος, καὶ νὰ κλείσωμεν τὸν ἰσολογισμὸν αὐτοῦ τὸν πνευματικὸν—τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας—ὅπως ἴδωμεν ἂν τὸ διαρρεῦσαν τοῦτο χρονικὸν διάστημα μᾶς ἀφίνει πλουσιωτέρους ἢ πτωχοτέρους εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν. Ὅπως δὲ πᾶς φρόνιμος ἔμπορος κάμνει τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμόν του οὐχὶ διὰ λόγους αἰσθηματικούς, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ποῦ ἵσταται καὶ ποίας δυνάμεις ἔχει διὰ τὸ μέλλον, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ κάμνων τὸν πνευματικόν του ἰσολογισμὸν τὸ πράττει οὐχὶ πρὸς ἁπλῆν θεωρητικὴν ἀνάμνησιν τῶν γεγονότων τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίζῃ ποῦ εὑρίσκεται ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους, καθ᾽ ἣν σχεδὸν συμπίπτει τὸ τέλος τοῦ ἔτους μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς πρώτης ἐκείνης ἐπιφανείας Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν εἶναι ἄκαιρον νὰ στρέψωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν πρὸς τὴν ***δευτέραν Αὐτοῦ ἐπιφάνειαν***, ὅτε καὶ πάλιν θὰ ἐμφανισθῇ, οὐχὶ πλέον ὡς πτωχὸν βρέφος ἐν τῇ ταπεινῇ φάτνῃ, ἀλλ᾽ ὡς Κριτὴς καὶ Βασιλεὺς ἐν δόξῃ καὶ δυνάμει, ***ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον***—ζῶντας καὶ νεκρούς. «Διότι πάντες θέλομεν παρασταθῆ εἰς τὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ», ἵνα δώσωμεν λόγον τῶν πεπραγμένων ἐν τῷ σώματι εἴτε καλῶν εἴτε κακῶν.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐμφάνισις παντὸς ἀνθρώπου ἐνώπιον ἑνὸς ἀνθρωπίνου δικαστηρίου εἶναι πρᾶγμα σοβαρόν, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἐμφανιζόμενος δὲν κατέχηται ἀπὸ ἔνοχον φόβον, πόσῳ μᾶλλον σοβαρά, ἂν ὄχι τρομερά, θὰ ἦναι ἡ ἐμφάνισις ἐνώπιον ***Κριτοῦ ἀδεκάστου, παντοδυνάμου, καρδιογνώστου***, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου οὐδὲν εἶναι κρυπτόν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις θὰ ἦναι τελεσίδικος καὶ αἰωνία.

Ὁ Κριτὴς οὗτος δὲν θὰ ἦναι πλέον ὁ «ἄνθρωπος θλίψεων καὶ δόκιμος ἀσθενείας, καταπεφρονημένος καὶ ἀπερριμμένος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων». Δὲν θὰ ἦναι πλέον ὁ πτωχὸς Διδάσκαλος, ὁ μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Δὲν θὰ ἦναι πλέον ὁ ὑπόδικος Ναζωραῖος ἐνώπιον τοῦ βήματος τοῦ Ποντίου Πιλάτου, ὑβριζόμενος καὶ προπηλακιζόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ὡς μεγαλοπρεπὴς Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων, «ποιῶν τὰ νέφη ἅμαξαν αὐτοῦ καὶ περιπατῶν

ἐπὶ πτερύγων, ἀνέμου», περιστοιχιζόμενος δὲ ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς στρατιᾶς τῶν ἁγίων ἀγγέλων Αὐτοῦ. Καὶ ἡ ὄψις τῆς μεγαλοπρεπείας Αὐτοῦ, ὅταν καθήσῃ ἐπὶ τοῦ μεγάλου λευκοῦ θρόνου, θὰ ἦναι τόσον τρομερὰ καὶ ἐπιβλητική, ὥστε ὁ Ἀπόστολος περιγράφων αὐτὴν ἐν ὁράματι λέγει ὅτι «ἀπὸ προσώπου Αὐτοῦ ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς» (Ἀποκάλ. κ'. 11).

Ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ τούτου θὰ παρασταθῇ ***πᾶσα σὰρξ ζώντων καὶ τεθνεώτων,*** διότι εἰς Αὐτὸν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς πᾶσα κρίσις. Καὶ «θέλει ἰδεῖ Αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξεκέντησαν Αὐτόν.» Καὶ ἡ θάλασσα καὶ ὁ ᾅδης θὰ ἀποδώσωσι τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς, οἵτινες μικροὶ καὶ μεγάλοι θέλουσι κριθῇ ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Ὑπεκφυγὴ οὐδεμία θὰ ἦναι δυνατή. Πολλοὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ ἔντρομοι θὰ κράζωσι πρὸς τὰ ὄρη: «Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου» (Ἀποκάλ. ϛ' 16), ἀλλ' εἰς μάτην.

Ὅσον βέβαιος εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ θάνατος τοῦ σώματος, τόσον εἶναι ἄφευκτος καὶ ἡ κρίσις (Ἑβρ. θ'. 27).

Καὶ ποία θὰ ἦναι ἡ ***διαδικασία*** εἰς τὸ βῆμα τοῦτο τοῦ Χριστοῦ;

Ἐν πρώτοις, «θὰ ἀνοιχθῶσι τὰ ***βιβλία»*** (Ἀποκ. κ'. 12). Τοῦτο βεβαίως λέγεται μεταφορικῶς· διότι δὲν ἔχει ἀνάγκην βιβλίων ὁ καρδιογνώστης Κριτής, εἰς ὃν τὰ πάντα—παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον—εἶναι γνωστὰ καὶ ἀνοικτά. Ἡ Γραφὴ μεταχειρίζεται τὴν μεταφορὰν ταύτην διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἡμῶν νόησιν, ἵνα καταστήσῃ τὴν εἰκόνα σαφεστέραν. Ἐν τῇ φοβερᾷ λοιπὸν ἐκείνῃ ἡμέρᾳ θὰ ἀνοιχθῶσι διάφορα βιβλία:

α) Τὸ βιβλίον τῆς ***Θείας Προνοίας,*** τοῦ ὁποίου τὰ μυστήρια τότε θὰ ἐξηγηθῶσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

β) Τὸ βιβλίον τοῦ ***Θείου Νόμου,*** τὸ περιέχον τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ διατάγματα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

γ) Τὸ βιβλίον τῶν ***Ἱερῶν Γραφῶν,*** ὅπερ περιέχει τοὺς «θησαυροὺς τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως», δι' ὧν ὁ ἁμαρτωλὸς καθοδηγεῖται πρὸς τὴν σωτηρίαν ἐν Χριστῷ.

δ) Τὸ βιβλίον τῆς ***συνειδήσεως,*** τοῦ ἐμφύτου ἐκείνου ὁδηγοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπροίκισεν ὁ Θεὸς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, ὅπως δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ.

Καὶ συμφώνως πρὸς τὰ βιβλία ταῦτα, πρὸς τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ταῦτα καθιέρωσαν, θέλει κριθῇ ἕκαστος ἄνθρωπος. Ὅσοι μὲν ηὐτύχησαν νὰ ἀκούσωσι καὶ νὰ γνωρίσωσι τὸν γραπτὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον, θέλουσι κριθῇ συμφώνως μὲ αὐτά. Ὅσοι δὲ δὲν ἐγνώρισαν ἄλλον νόμον εἰμὴ τὸν νόμον τῆς ἑαυτῶν συνειδήσεως, θέλουσι δικασθῇ κατὰ τὸν νόμον τοῦτον. Ἕκαστος θὰ δώσῃ αὐστηρὸν λόγον τῶν πράξεων, λόγων καὶ στοχασμῶν του, συμφώνως πρὸς τὰς γνώσεις, τὰς εὐκαιρίας, τὰς εὐλογίας, τὰς προνομίας, ἃς εἶχε καὶ ἀπήλαυσε κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωήν του. Ἰδιαιτέρως δὲ αὐστηρὰ θὰ ἦναι ἡ καταδίκη ἐκείνων, οἵτινες λαβόντες πολλὰς τοιαύτας εὐλογίας δὲν ἔκαμον χρῆσιν, ἢ τὴν δέουσαν χρῆσιν αὐτῶν (Ματθ. κε'.).

Ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ τούτου βήματος θὰ παρασταθῶμεν πάντες, φίλε ἀναγνῶστα. Ἐκεῖ δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ᾽ ὄψει οὔτε **τὸ ἔθνος**, εἰς ὃ ἀνήκομεν, οὔτε ἡ **ἐκκλησία**, ἧς εἴμεθα μέλη, οὔτε ἡ **ἀξιομισθία τῶν πατέρων ἡμῶν**, οὔτε αἱ **ἱκεσίαι** τῶν φίλων ἡμῶν, οὔτε ἡ κοινωνικὴ ἡμῶν **θέσις**, οὔτε ἡ ἀνθρωπίνη ἡμῶν **σοφία** καὶ μόρφωσις. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ καλα ἡμῶν ἔργα, ἂν μὴ προῆλθον ἐκ πίστεως καὶ ἀγάπης, εἰς οὐδὲν θὰ λογισθῶσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ (Ματθ. ζ΄. 22, κε΄. 45). Ἓν καὶ μόνον κριτήριον θὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως—τὸ **ἂν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἐξεπλήρωσαν τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Θείου νόμου**, εἴτε τοῦ γραπτοῦ εἴτε τοῦ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν. Ὅστις δὲ εὑρεθῇ ὅτι παρέβη ἔστω καὶ ἅπαξ τὸν νόμον τοῦτον, θὰ ἦναι ἔνοχος εἰς ὁλόκληρον τὸν νόμον (Ἰακ. β΄. 10).

Τίς λοιπὸν δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν τῆς Κρίσεως θέλει εὑρεθῆ ἄμεμπτος ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ; Οὐδείς. Μόνον ὅσοι ἐδέχθησαν τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρά των καὶ διὰ τῆς πίστεως ἠγωνίσθησαν νὰ ζήσωσι συμφώνως πρὸς τὰς διδασκαλίας Αὐτοῦ, ἀποκηρύξαντες τὴν ἁμαρτίαν καὶ λαβόντες τὸν Θεάνθρωπον ὡς **ὑπόδειγμα καὶ κανόνα τῆς ζωῆς των**, θέλουσιν εὑρεῖ **ἔλεος παρὰ τῷ Κριτῇ.**

Ἐπιβάλλεται ὅθεν εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν νὰ ἀναμετρήσῃ τὴν μέχρι τοῦδε ζωήν του καὶ νὰ ἴδῃ κατὰ πόσον δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θέλει εὑρεῖ τὸ ἔλεος τοῦτο. Πῶς ἐζήσαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἤδη ἔτος 1925; Ποῖον ἐλάβομεν ὡς πρότυπον καὶ ρυθμιστὴν τῆς καθημερινῆς ἡμῶν ζωῆς, τῶν πράξεων, τῶν λόγων καὶ τῶν σκέψεών μας—τὸν Χριστὸν ἢ τὸν κόσμον; Ἐθέσαμεν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην ὡς τὸν ὑπέρτατον νόμον τῆς ὑπάρξεώς μας, ἢ ἀφήκαμεν τὴν ἀγάπην ταύτην νὰ ἐπισκιασθῇ ἀπὸ τὸ κοσμικὸν φρόνημα, τὴν ἀγάπην τοῦ πλούτου καὶ τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων; Ἐσημειώσαμεν πρόοδόν τινα εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν ἢ βλέπομεν ὅτι ὀπισθοδρομήσαμεν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος; Ἐζήσαμεν κατὰ τρόπον, ὅστις ἔφερε τιμὴν ἢ ἀτιμίαν εἰς τὸ Χριστιανικὸν ὄνομα;

Πάσας τὰς ἐρωτήσεις ταύτας πρέπει μὲ αὐστηρότητα νὰ θέσωμεν εἰς τὰς συνειδήσεις ἡμῶν, καὶ μὲ εἰλικρίνειαν νὰ δώσωμεν τὴν ἀπάντησιν. Διότι πρόκειται περὶ τῶν ὑψίστων καὶ αἰωνίων συμφερόντων τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι **ἡ μόνη περίοδος δοκιμασίας**, καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ προετοιμασθῶμεν διὰ τὴν ἐμφάνισίν μας εἰς τὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ. **Πλανῶνται καὶ πλανῶσιν οἱ κηρύττοντες ὅτι καὶ μετὰ θάνατον θὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἄλλη εὐκαιρία πρὸς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν ἐν Χριστῷ.** «Ἅπαξ ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις». **Σήμερον** δὲ εἶναι καιρὸς εὐπρόσδεκτος καὶ ἡμέρα σωτηρίας, πρὶν ἢ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ κλείσῃ διαπαντὸς τὴν θύραν τοῦ ἐλέους. «Σήμερον, λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἐὰν ἀκούσητε τῆς φωνῆς Αὐτοῦ, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν» (Ἑβρ. γ΄. 7—8).

Σήμερον λοιπὸν εὑρισκόμενοι εἰς τὸ κατώφλιον ἑνὸς νέου ἔτους τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἂς διδαχθῶμεν ἐκ τῶν ἀποτυχιῶν καὶ παραπτωμάτων τοῦ λήξαντος ἔτους, ὥστε νὰ πλησιάσωμεν πλησιέστερον πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ Τελειωτὴν τῆς πίστεως ἡμῶν, Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις «καθ' ὅτι καὶ αὐτὸς ἔπαθε πειρασθείς, δύναται νὰ βοηθήσῃ τοὺς πειραζομένους», ὅστις καὶ δύναται καὶ θέλει νὰ σώσῃ εἰς τὸ παντελὲς τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Θεὸν δι' Αὐτοῦ. Καὶ οὕτως ἡ μεταλλαγὴ τοῦ ἔτους νὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς ἀφετηρία νέας ζωῆς καὶ νέας αὐξήσεως πνευματικῆς. Ἀμήν.

ΑΝ ΕΝΕΦΑΝΙΖΕΤΟ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

(Ἐκ τῆς «Πρωΐας»)

Κάθε φορὰν ποῦ ἡ Χριστιανωσύνη πανηγυρίζει τὴν θείαν Γέννησιν μὲ χαρμοσύνους κωδωνοκρουσίας καὶ μὲ τόσας πατροπαραδότους ἐκδηλώσεις ἀγαλλιάσεως, μία ἐρώτησις προβάλλει αὐτομάτως εἰς τὸν νοῦν κάθε σκεπτομένου ἀνθρώπου, ποῦ προσπαθεῖ νὰ ἦναι εἰλικρινὴς ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν ὁμοίων του.

Ἐὰν ἐνεφανίζετο σήμερον εἰς τὸν Χριστιανικὸν κόσμον ὁ Ναζωραῖος Ἰησοῦς, ποῦ καὶ πόσους θὰ εὕρισκεν ὀπαδούς;

Ἃς προσπαθήσωμεν νὰ δώσωμεν μίαν ἀπάντησιν. Κανεὶς θνητὸς δὲν ἠμπορεῖ, βέβαια, νὰ ἐξετάζῃ τὰς καρδίας καὶ τοὺς νεφροὺς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ζοῦν, τὰ ἔργα των, ἡ συμπεριφορά των μέσα εἰς τὸν πολυκύμαντον ὠκεανὸν τῆς αἰωνίως ἐναλλασσομένης κατ' ἄτομα ἀνθρωπότητος, εἶναι δεδομένα ἀσφαλῆ διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Ἕνας πραγματικὸς Χριστιανὸς γνωρίζεται ἀπὸ τὰ ἔργα του. Καὶ τὰ ἔργα αὐτά, ὁλόκληρος ὁ βίος του γενικῶς, εἶναι πολὺ εὔκολον νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον ἐναρμονίζονται, ὄχι μὲ τύπους καὶ μὲ δόγματα, ἀλλὰ μὲ τὴν ἁπλῆν, τὴν πλήρη διδασκαλίαν τοῦ Ναζωραίου, ὅπως ἐκτίθεται ἀπὸ τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς.

Ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη λέγεται Χριστιανική. Χριστιανικὸς λέγεται ἐπίσης, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος του, ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο Ἀμερικῶν καὶ σημαντικὸν μέρος ἀκόμη τοῦ ὑπολοίπου πληθυσμοῦ τῆς ὑδρογείου. Ὁ πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης, ὁ ὁποῖος δεσπόζει σήμερον εἰς τὸν κόσμον, ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸν ἐπήγασε. Καὶ ἐν γένει ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῶν λαῶν, ποῦ εὑρίσκονται εἰς τὴν πρωτοπορίαν τῆς προόδου, Χριστιανικον ἔχει τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα. Παρ' ὅλα ταῦτα, εἶναι ζήτημα ἂν οἱ ἁλιεῖς καὶ οἱ ταπεινοὶ ποῦ ἠκολούθησαν πρῶτοι τὸν Ναζωραῖον θὰ εὕρισκον σήμερον κανένα «Χριστιανὸν» πρόθυμον νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Ὁ Χριστός, ἐὰν ἐπανήρχετο σήμερον εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ εὕρισκεν ἴσως κανένα πραγματικὸν Χριστιανόν.

Θὰ ἔβλεπε μεγαλοπρεπεστάτους χρυσοποικίλτους, ἀδαμαντοκολλήτους μεγιστάνας ἐκκλησιῶν, ποῦ ἀξιοῦν ὅτι εἶναι ἀντιπρόσωποί Του ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ τείνουν εἰς ἀσπασμὸν ἀπὸ ἀνθρώπους συρομένους εἰς τὰ γόνατά των τὸ ἄκρον τῶν σανδαλίων των ἢ πολύτιμα δακτυλίδια ποῦ ἀστραποβολοῦν εἰς τὸν λιχανόν των.

Ἄλλους διαπληκτιζομένους μεταξύ των διὰ τὰς μίτρας καὶ τοὺς ἐπισκοπικοὺς θρόνους, ἐκδότους εἰς φαγοποτικὴν ἀκρασίαν. Θὰ ἔβλεπεν ἐκκλησίας ἀπείρους, γεμάτας ἀπὸ μάρμαρον, χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ ἔργα τέχνης, μέσα εἰς τὰς ὁποίας
καλλιεργεῖται τὸ ἡμίφω· ..διὰ τὸ κατανυκτικώτερον», ἐνῷ ὁ γλυκὺς Διδάσκαλος
τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ζωῆς του. ·νεν ὡς ἐκκλησίαν του τὴν μεγάλην φύσιν καὶ
ἐδίδασκε καὶ κατές πολλὰς τοιαύτας·ετον φῶς τοῦ ἡλίου, εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης
τῆς Γενησαριατθ. κε΄.). δένδρων ποὺ ἁπλώνουν τὰ κλαδιά των ὑπὲρ

τὸν Ἰορδάνην, κατὰ μῆκος τῶν δρόμων καὶ τῶν μονοπατιῶν τῆς Γαλιλαίας, εἰς τοὺς ἐλαιῶνας τῶν προαστείων τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐὰν παρουσιάζετο σήμερον ὁ Χριστὸς εἰς τὸν πρόναον μιᾶς μεγαλοπρεποῦς μητροπόλεως, θὰ τὸν ἐξεδίωκαν ἴσως ὡς ἀλήτην. Ἐὰν ἐμάζευε τριγύρω του μερικοὺς δυστυχισμένους, ταπεινοὺς ἀνθρώπους, τοὺς μόνους ποῦ δὲν θὰ ἐντρέποντο νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, καὶ τοὺς ἐπαναλάμβανε τὴν διδασκαλίαν ποῦ ἔκαμε πρὸ 1900 ἐτῶν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, θὰ ἐτίθετο εἰς καταδίωξίν του ἡ χωροφυλακή!

«Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας ἂς δώσῃ τὸν ἕναν εἰς ὅποιον δὲν ἔχει... Οἱ πλούσιοι διὰ νὰ σωθοῦν, ἂς δώσουν τὰ ὑπάρχοντά των εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἂς ἔλθουν ὀπίσω μου... Εὐκολώτερον εἶναι νὰ διέλθῃ κάμηλος διὰ τρυμαλιᾶς βελόνης, παρὰ νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν...»

Ὁ Ναζωραῖος Διδάσκαλος θὰ συνελαμβάνετο ἀμέσως ὡς κομμουνιστὴς τοῦ χειροτέρου εἴδους, ἐπικίνδυνος ὑπονομευτὴς τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, μέγας συκοφάντης τῆς μᾶλλον εὐϋπολήπτου κοινωνικῆς τάξεως—στοιχεῖον ἀνατρεπτικόν.

Τὰ πολιτισμένα Εὐρωπαϊκὰ κράτη, τὰ Χριστιανικά, διδάσκουν εἰς τὰ σχολεῖά των τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν καὶ τὰ ρήματα τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς ἀδελφωσύνης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, περὶ τῆς ἀπολύτου ἰσότητος ὅλων: «Οὐκ ἔνι Ἕλλην οὐδὲ Ἰουδαῖος, οὐδὲ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος....» Παραλλήλως ὅμως διδάσκονται πρακτικώτερα πράγματα: τὸ μῖσος πρὸς τοὺς «προαιωνίους ἐχθρούς», ἡ ἱερότης τῆς ἀνθρωποκτονίας ὅταν γίνεται εἰς μεγάλην κλίμακα, μὲ σύστημα, μὲ τακτικὴν καὶ στρατηγικὴν καὶ σαλπίσματα καὶ δόξαν.

Μία φρικτὴ ὑποκρισία καὶ ἀσυνέπεια χαρακτηρίζει τὸν σύγχρονον Χριστιανισμόν, ὅπως διέφθειραν καὶ παρεποίησαν τὴν ἁπλῆν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ τὰ δόγματα, τὰ συμφέροντα, ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ αἱ κακίαι τῶν λεγομένων «Χριστιανῶν». Δὲν ὑπάρχει νομοθεσία κράτους Χριστιανικοῦ, ποῦ νὰ μὴ προσκρούῃ εἰς πλεῖστα σημεῖα πρὸς τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι διὰ τὴν σύγχρονον Χριστιανωσύνην ὑπόθεσις Κυριακῆς ἀργίας. Ἡ καθημερινὴ ζωὴ ἔχει ἄλλας ἀνάγκας, ἄλλα συμφέροντα, ἄλλας κατευθύνσεις.

Καὶ ἂν ὁ Χριστὸς ἐπέστρεφε καὶ πάλιν εἰς τὴν γῆν, δὲν θὰ ἐπρόφθανε πλέον νὰ διδάξῃ. Θὰ ἐπενέβαινεν ἀμέσως ἡ δημοσία ἀσφάλεια καὶ ἡ δικαιοσύνη οἱασδήποτε Χριστεπωνύμου χώρας καὶ ἡ δίκη του θὰ ἦτο πολὺ συνοπτικωτέρα ἀπὸ τὴν διεξαχθεῖσαν εἰς τὸ πραιτώριον τοῦ Πιλάτου. Καὶ οἱ περισσότερον κατηγανακτισμένοι ἐναντίον του θὰ ἦσαν οἱ ἐπὶ τῆς γῆς μεγαλοπρεπεῖς ἀντιπρόσωποί του, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται νὰ ἐναρμονίζουν κάθε τόσον τὴν παλαιὰν διδασκαλίαν του πρὸς τὰ καθημερινὰ συμφέροντα τῆς καλῆς κοινωνίας, τὰς ἀντιλήψεις τῶν μορφωμένων τάξεων καὶ τὰς «ἐθνικὰς ἀνάγκας».

Νὰ ἐπαναστατήσωμεν λοιπόν; Νὰ καταργήσωμεν τὰ σύνορα καὶ τὰς διακρίσεις τῶν λαῶν; Νὰ λησμονήσωμεν τόσην ἱστορικὴν δόξαν; Νὰ στρέψωμεν καὶ τὴν ἄλλην παρειὰν εἰς τὸν ραπίσαντα ἡμᾶς ἐπὶ τῆς μιᾶς; Νὰ μοιράσωμεν τὰ ἀγαθά μας μὲ τοὺς πτωχούς;

Ἂν τὰ εὑρίσκωμεν ὅλ' αὐτὰ παράλογα καὶ ἐπιβλαβῆ καὶ ἀσύμφορα καὶ ἀνα-

τρεπτικά, μᾶς ἀπομένει ὅμως πάντοτε ἕνα καθῆκον εὐθύτητος καὶ εἰλικρινείας πρὸς τὸν ἑαυτόν μας: νὰ ἀποκηρύξωμεν ὑψηλοφώνως καὶ φανερὰ τὸν κίβδηλον ἄλλως τε Χριστιανισμόν μας, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ Χριστιανισμός μας αὐτὸς δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ναζωραίου.

Ἡ εὐθεῖα αὐτὴ εἰλικρίνεια θὰ ἦναι εἰς τὸ βάθος της πολὺ χριστιανικωτέρα πρᾶξις ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, ποῦ χαρακτηρίζομεν συνήθως ὡς Χριστιανικάς. Καί, ἐλαφρωμένοι ἀπὸ ἕνα κολοσσιαῖον ψεῦδος καὶ μίαν ἀποπνικτικὴν ὑποκρισίαν, θὰ ἠμπορέσωμεν ἴσως νὰ αἰσθανθῶμεν κάποιαν πραγματικὴν ψυχικὴν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν τοῦ ὕμνου, ποῦ χαιρετίζει εἰς τοὺς καταφώτους ναοὺς τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ: «Ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ν. Καρβούνης.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΙΗΣΟΥΣ

Ὁ Ἰησοῦς ἔχυσε περισσότερον φῶς καὶ σαφήνειαν ἐπὶ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀπὸ ὅλους τοὺς σοφοὺς ἡνωμένους. Διὰ τοῦτο, ἄνευ τῆς εὐγλωττίας τῶν διαφόρων σχολῶν, ξένος πρὸς τὸν Δημοσθένην καὶ τὸν Κικέρωνα, ὁ Ἰησοῦς ἐπρόφερε λέξεις ζωῆς, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν εἰς μεγαλεῖον καὶ δύναμιν ἐκείνας τῶν πλέον φημισμένων ρητόρων. Διὰ τοῦτο, χωρὶς νὰ γράψῃ οὐδεμίαν γραμμήν, ὁ Ἰησοῦς ἔθεσεν εἰς κίνησιν τὰς περισσοτέρας γραφίδας, ἐπρομήθευσεν εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ συγγραφεῖς περισσότερα ἅγια βιβλία, ἀπὸ κάθε φιλόσοφον. Διὰ τοῦτο, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς κανὲν ἔργον τέχνης, ὁ Ἰησοῦς ἐνέπνευσε περισσότερα ἀριστουργήματα, περισσοτέρους ἁρμονικοὺς ὕμνους, ἀπὸ ὁλόκληρον τὸ πλῆθος τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων χρόνων.

«Ὢ πόσον θὰ ἐπεθύμουν», γράφει κάποιος ἐπιφανὴς Χριστιανὸς τῶν ἡμερῶν μας, «πόσον θὰ ἐπεθύμουν δι' ὅλους ἐκείνους οἵτινες ζητοῦν τὴν ἀλήθειαν, νὰ απομακρύνω κάθε γήϊνον σύστημα, νὰ σχίσω κάθε πέπλον, νὰ διαλύσω κάθε παρεξήγησιν, πράγματα, ἅτινα καλύπτουν ἀκόμη τὸ ἔνδοξον πρόσωπον τοῦ θείου κατηγορουμένου καὶ ἐμποδίζουν ἕνα τόσον ἀριθμὸν ἀνθρώπων νὰ ἴδουν τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ».

Εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς Κοπεγχάγης ὑπάρχει ἄγαλμα τοῦ Ἰησοῦ εἰς φυσικὸν μέγεθος, τὸ ὁποῖον κάμνει ἐντύπωσιν διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ ὕφους του. Ὁ διαβάτης στέκει καὶ θαυμάζει, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ καλλιτέχνου, νὰ ἐννοήσῃ τὴν ὡραιότητα τοῦ Ἰησοῦ, πρέπει νὰ κύψῃ, μᾶλλον νὰ γονατίσῃ· διότι ὁ Χριστὸς τοῦ γλύπτου κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἡ πραγματικὴ ὡραιότης Του εὑρίσκεται εἰς τὸ βλέμμα. Οὕτω συμβαίνει καὶ μὲ τὸν Χριστὸν τοῦ Εὐαγγελίου· Γονυκλινεῖς πρέπει νὰ τὸν ζητήσωμεν.

Εἶναι γεγονὸς δεδοκιμασμένον καὶ πιστοποιημένον ἀπὸ χιλιάδας ἀνθρώπων ὅτ

διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀπὸ κάθε περίστασιν τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἀπορρέει ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του μία θερμότης πνευματική, ἥτις δίδει εἰς τοὺς γνωρίζοντας καὶ ἐννοοῦντας Αὐτόν, εἰρήνην, χαράν, πεποίθησιν, ἐνθουσιασμόν, δύναμιν καὶ νέαν ζωήν. Γεγονὸς ἀξιοθαύμαστον μεταξὺ πάντων. Οἱ αἰῶνες, οἵτινες μᾶς απομακρύνουν ἀπ' Αὐτόν, ἀντὶ νὰ σβύνουν τὴν ἀνάμνησίν του, τοὐναντίον τὴν ἀναζωπυροῦν.

Ὁ Ἰησοῦς ἦναι καὶ θὰ εἶναι μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων μία ἐπιβλητικὴ καὶ ζῶσα προσωπικότης. «Δὲν γνωρίζω» γράφει ἁπλοῦς τις χωρικὸς εἰς τὰς διαφόρους ἐντυπώσεις του, «δὲν γνωρίζω τὸ μυστικὸν τῆς ζωῆς, τοῦ σίτου, τὸν ὁποῖον σπείρω, γνωρίζω ὅμως ὅτι ἡ τροφή μου εἶναι ὁ ἄρτος, ὅστις γίνεται ἀπ' αὐτόν.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν διὰ τὸν Ἰησοῦν, ὅτι δὲν γνωρίζομεν βεβαίως ἐν ὅλῃ τῇ ἐκτάσει του τὸ μυστικὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ γνωρίζωμεν εἶναι, ὅτι τὸ πνεῦμά του φωτίζει τὸ ἰδικόν μας καὶ ζωογονεῖ τὴν ψυχήν μας. «Ἰησοῦς!» Μόνον νὰ προφέρωμεν τὴν λέξιν αὐτὴν εἶναι ὑπερτάτη εὐτυχία. Ἀλλὰ πρέπει καλῶς νὰ γνωρίσωμεν τὸ ὄνομα αὐτό.

Ὁ Χριστὸς ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἄνθρωπος περιβεβλημένος θείαν δύναμιν καὶ ἐνεργειαν. Δὲν ἐδίδαξε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔζησεν ὅπου ἐδίδαξε, καὶ τὸ σπουδαιότερον πάντων, ἐπεσφράγισε διὰ τοῦ θανάτου του τὴν ὅλην διδασκαλίαν καὶ τὴν ζωήν του.

Εὐαγγελία Π. Οἰκονόμου.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

ὑπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΤΡΕΝΤΣ (Richard Trench)

Κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ

(συνέχεια)

Κ'.

Ἡ θεραπεία τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας

(Λουκ. ιγ'. 10 — 17)

Ἐδῶ ἔχομεν καὶ ἄλλην θεραπείαν, ἐνεργηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν Σαββάτῳ, καὶ προκαλέσασαν ὡς ἐκ τούτου τὴν ὀργὴν τῶν Φαρισαίων. Ἐκ τῶν τοιούτων θεραπειῶν πολλὰς ἐξιστοροῦσιν οἱ Εὐαγγελισταί, κυρίως διὰ νὰ δείξωσι πῶς ὁ Κύριος ἀπεστόμωνε τοὺς ἐπικριτάς του καὶ ποίαν ἐθεώρει Αὐτὸς ὡς τὴν ἐμπρέπουσαν τήρησιν τῆς ἁγίας ἡμέρας. Ἑπομένως εἰς τὰς ἀφηγήσεις ταύτας προέχει τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς Σαββατικῆς ἀργίας μᾶλλον ἢ τὸ θαῦμα αὐτὸ καθ' ἑαυτό.

Ποῦ ἔλαβε χώραν τὸ προκείμενον θαῦμα, δὲν γνωρίζομεν. Ὁ Εὐαγγελιστὴς λέγει ἁπλῶς «ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν», ὅπου ἐδίδασκε κατὰ τὰ Σάββατα. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀκροατῶν ἦτο γυνή τις «*συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἀνακύψῃ*,

ἔχουσα δὲ πνεῦμα ἀσθενείας δεκαοκτὼ ἔτη». Καὶ ἐὰν ἡ περιγραφὴ τῆς παθήσεως τῆς ἐν λόγῳ γυναικὸς περιωρίζετο εἰς τὰς λέξεις ταύτας, θὰ εἴχομεν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀσθενείας καθαρῶς σωματικῆς, ἐκ τῶν οὐχὶ ἀσυνήθων. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος παρακατιὼν λέγει περὶ αὐτῆς (***«τὴν ὁποίαν ἔδεσεν ὁ Σατανᾶς»***), δίδει ἄλλην ὄψιν εἰς τὸ ζήτημα, καὶ φανερώνει ὅτι ἡ πάθησις τῆς γυναικὸς ἐκείνης εἶχε βαθυτέρας τὰς ρίζας, καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὴν κατατάξωμεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κατεχομένων ὑπὸ πονηρῶν πνευμάτων, ἂν καὶ οὐχὶ δεινῶς δαιμονιζομένην.

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὁ Κύριος δὲν περιέμεινε νὰ ζητηθῇ ἡ ἐπέμβασίς του. ***«Γύναι, ἠλευθερωμένη εἶσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἔθεσεν ἐπ᾿ αὐτὴν τὰς χεῖρας· καὶ παρευθὺς ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν»***. Ἐδόξαζεν ἀναμφιβόλως καὶ τὸν θεραπεύσαντα αὐτήν, καὶ τοῦτο ἔκαμε τὸν ἀρχισυνάγωγον νὰ ἀγανακτήσῃ, καθ᾿ ὃν τρόπον ἠγανάκτησαν οἱ Φαρισαῖοι ἐπὶ τῇ θριαμβευτικῇ εἰσόδῳ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Βαΐων (Ματθ. κα΄. 15, 16). Ἡ ἀγανάκτησις αὕτη προήρχετο οὐχὶ ἐκ τῆς παραβιάσεως τοῦ Σαββάτου, ἀλλ᾿ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐδοξάσθη. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος καλεῖ τὸν ἀρχισυνάγωγον ***ὑποκριτήν***, ἀφοῦ ὁ ζῆλός του διὰ τὴν θρησκείαν ἦτο ἁπλῶς τὸ πρόσχημα, τὸ κάλυμμα, ὑποκάτω τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο ***μῖσος*** κατὰ παντὸς ἱεροῦ καὶ ὁσίου. Ἕτερον δὲ τεκμήριον τῆς ὑποκρισίας του ἦτο τὸ ὅτι, μὴ τολμῶν νὰ ἐλέγξῃ τὸν Κύριον ἀπ᾿ εὐθείας, ἔστρεψε τὴν ὀργήν του κατὰ τοῦ ἐπευφημοῦντος λαοῦ, τὸν ὁποῖον ὀλιγώτερον ἐφοβεῖτο. Ἐπωφελούμενος τοῦ ἀξιώματός του ὡς ἀρχισυναγώγου καὶ ἑρμηνευτοῦ τοῦ Νόμου, ἀποπειρᾶται «ἀπὸ τῆς καθέδρας τοῦ Μωϋσέως» νὰ διδάξῃ τὸν λαὸν ὅτι τὸ θαῦμα τὸ γενόμενον διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ—ἡ θεραπεία ἑνὸς ἀνθρωπίνου σώματος καὶ μιᾶς ἀνθρωπίνης ψυχῆς—ἡ θραῦσις αὕτη τῆς ἁλύσεως τοῦ Σατανᾶ—εἶναι ἔργον δουλικὸν καὶ ἑπομένως ἀπηγορευμένον ἐν Σαββάτῳ. Λέγει δὲ ταῦτα πρὸς τὸν λαόν, ὄχι τόσον διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐλέγξῃ ἐκ τοῦ πλαγίου Ἐκεῖνον, ὅστις ἔδειξε τὴν σωτήριον δύναμιν Αὐτοῦ. Δικαίως ὅθεν ἐπισύρει ἐφ᾿ ἑαυτὸν τὴν ἐπίπληξιν τοῦ Κυρίου: ***«Ὑποκριτά!»***

Ἑκάστη λέξις τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι κτύπημα σημαντικόν. Δὲν δικαιολογεῖ παράβασιν τοῦ Σαββάτου, ἀλλ᾿ ἀρνεῖται ὅτι τὸ παρέβη. ***«Δὲν λύει ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐν τῷ Σαββάτῳ τὸν βοῦν ἢ τὸν ὄνον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ φέρων ποτίζει; Αὕτη δέ, οὖσα θυγάτηρ τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ὁποίαν ὁ Σατανᾶς ἔδεσεν ἰδοὺ δεκαοκτὼ ἔτη, δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου;»*** Ἤτοι, ὡς ἂν ἔλεγε: «Σεῖς παραδέχεσθε ἐξαιρέσεις τῆς Σαββατικῆς ἀργίας, λόγῳ ἀνάγκης, ὅταν πρόκειται περὶ τῶν ὑλικῶν σας κτημάτων, τῶν ζῴων σας, ἅτινα θὰ διεκινδύνευον ἂν τὰ παρημελῆτε. Ὁ βοῦς σας καὶ ὁ ὄνος σας εἶναι πολύτιμοι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας· καὶ δὲν θεωρεῖτε ὅτι εἶναι παράβασις τοῦ Σαββάτου νὰ τὰ λύσητε διὰ νὰ τὰ ποτίσητε; Καὶ δὲν εἶναι ἀκόμη πολυτιμοτέρα μία ἀνθρωπίνη ψυχή; Καὶ δὲν πρέπει αὐτὴ νὰ λυθῇ, ἀφοῦ λύετε τὰ κτήνη σας, ἐν Σαββάτῳ; Τὰ κτήνη σας δὲν εἶναι ἁμαρτία νὰ τὰ λύσητε, ἂν καὶ μόλις ὀλίγας ὥρας ἔμειναν δεδεμένα· καὶ εἶναι τάχα ἁμαρτία νὰ λύσω αὐτὴν τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ, ἥτις ἔμεινε δεδεμένη δεκαοκτὼ ἔτη;»

Κατὰ τῆς ἀκαταμαχήτου ταύτης λογικῆς, τί νὰ ἀντιτάξωσιν οἱ ἐπικριταὶ Αὐτοῦ; «Κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἐναντίοι Αὐτοῦ», λέγει ὁ Εὐαγγελιστής, «καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρε διὰ τὰ ἔνδοξα ἔργα, τὰ γινόμενα ὑπ' Αὐτοῦ».

ΚΑ'.

Ἡ θεραπεία τοῦ ὑδρωπικοῦ

(Λουκ. ιδ'. 1 — 6)

Ὅ,τι ἀξιοσημείωτον ὑπάρχει ἐν τῷ προκειμένῳ θαύματι ἐξητάσθη ἤδη εἰς ἄλλα θαύματα, ἰδίως εἰς τὰ δύο ἀμέσως προηγηθέντα. Ὁ Κύριος ἡμῶν, μὴ μεταχειριζόμενος ἀκόμη τοὺς Φαρισαίους ὡς τελείως καὶ ἀνεπανορθώτως ἐσκληρυμένους, ἀλλὰ προσπαθῶν εἰσέτι νὰ κερδήσῃ, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν Αὐτοῦ, ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν ἑνὸς «τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων τὸ Σάββατον διὰ νὰ φάγῃ ἄρτον». Ἡ πρόσκλησις ὅμως αὕτη, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἀπεδέχθη ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ εὐσπλαγχνίᾳ Αὐτοῦ, φαίνεται ὅτι ἐδόθη οὐχὶ ἐν καλῇ πίστει καὶ ἄνευ ὑστεροβουλίας, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ στηθῇ εἰς τὸν προσκεκλημένον παγίς τις, ἐξ ἧς νὰ προκύψουν νέα στοιχεῖα κατηγορίας ἐναντίον Αὐτοῦ. «***Ἦσαν παρατηρούμενοι***» — παρετήρουν, παρεφύλαττον, παρεμόνευον τοὺς λόγους καὶ τὰς κινήσεις Αὐτοῦ, διὰ νὰ εὕρωσι νέας ἀφορμὰς ἐπιθέσεων ἐναντίον του. Τοιαύτην κατάχρησιν ἔκαμνον τοῦ ἱεροῦ νόμου τῆς φιλοξενίας.

Ἑρμηνευταί τινες συμπεραίνουσιν ὅτι ὁ ὑδρωπικὸς εἰσήχθη εἰς τὴν οἰκίαν ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ἀπὸ σκοποῦ, ἀφοῦ θὰ ἦτο δύσκολον, κατ' αὐτούς, νὰ εἰσέλθῃ ἀπρόσκλητος. Τοῦτο βεβαίως δὲν ἀποκλείεται. Ἐν τούτοις, ἡ ἀφήγησις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καμμίαν τοιαύτην νύξιν δὲν περιέχει. Ὅτι δὲ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου καὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἀπέκλειον τὴν εἴσοδον εἰς τὰς οἰκίας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ εἰς οἱονδήποτε πτωχὸν ἢ δυστυχῆ, εἶναι γνωστὸν καὶ ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς ἱστορίας τῆς ἁμαρτωλῆς γυναικός, ἥτις εἰς ἄλλην περίστασιν, καθ' ἣν ἐφιλοξενεῖτο ὁ Χριστὸς εἰς τὴν οἰκίαν Φαρισαίου, εἰσῆλθε καὶ ἤλειψε τοὺς πόδας Αὐτοῦ μὲ βαρύτιμον μῦρον (Λουκ. ζ'. 36, 37). Ὅπως δήποτε, καὶ ἐὰν ἀκόμη ὁ ὑδρωπικὸς εἶχεν εἰσαχθῇ σκοπίμως, αὐτὸς δὲν φαίνεται νὰ ἦτο ἐν γνώσει τῆς σκευωρίας, διότι ὁ Κύριος «***λαβὼν αὐτόν, ἐθεράπευσε καὶ ἀπέλυσεν αὐτόν***».

Πρὶν ἢ ὅμως ἐνεργήσῃ τὴν θεραπείαν ταύτην, ἐδικαιολόγησεν αὐτὴν πρῶτον, ἐρωτήσας τοὺς ἑρμηνευτὰς τούτους τοῦ Νόμου: «Συγχωρεῖται νὰ θεραπεύῃ τις ἐν Σαββάτῳ;» Καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης, τόσον σαφῶς διατυπωθείσης, ἔδωκε συγχρόνως καὶ προκαταβολικῶς τὴν ἀπάντησιν, διότι οἱ ἐρωτηθέντες ἐσιώπησαν, μὴ ἔχοντες τί νὰ ἀπαντήσωσιν, ἀφοῦ νὰ ἀντείπωσι μὲν δὲν ἠδύναντο, νὰ ἐπιδοκιμάσωσι δὲ δὲν ἤθελον. Ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἀναλόγους περιστάσεις (Ματθ. ιβ'. 11, Λουκ. ιγ'. 15), ὁ Κύριος τοὺς ἀκροατάς Του φέρει ἀντιμετώπους πρὸς τὴν συνείδησίν των, καὶ τοὺς κάμνει νὰ συναισθανθῶσι τὴν ὀξεῖαν ἀντίθεσιν, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς φέρει μὲ τὴν συνείδησίν των ἡ ἐχθρότης των πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας Αὐτοῦ, ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐκεῖνο ἀκριβῶς, διὰ τὸ ὁποῖον

τὸν κατηγόρουν ἐν ταῖς καρδίαις των, ἧτο πρᾶγμα τὸ ὁποῖον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συνείθιζον νὰ πράττωσιν ἐν τῇ καθημερινῇ των ζωῇ διὰ λόγους ὑλικοῦ συμφέροντος.

«***Καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποκριθῶσι πρὸς αὐτόν***». Ἡ ἀλήθεια τοὺς ἀπεστόμωσεν, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τοὺς μετέστρεψεν ἐκ τῆς πονηρᾶς αὐτῶν διανοήσεως. Ὅθεν ἐσιώπησαν, ἀναμένοντες ἐκδίκησιν (Ματθ. ιϐ'. 14).

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ

Τὰ δύο σημαντικώτατα διὰ τὸν κόσμον γεγονότα τοῦ λήγοντος ἔτους ὑπῆρξαν, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην : Πρῶτον, τὸ ***Συνέδριον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Στοκχόλμῃ***, καὶ δεύτερον, ***ἡ συμφωνία τοῦ Λοκάρνο.*** Ἀμφότερα τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποτελοῦσι σπουδαῖα βήματα τοῦ πεπολιτισμένου καὶ Χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, ἐκ δύο διαφόρων κατευθύνσεων προερχόμενα. Καὶ ἡ μὲν συμφωνία τοῦ Λοκάρνο, ὡς πρᾶξις πολιτική, κεῖται κυρίως ἐκτὸς τοῦ κύκλου ἡμῶν. Ἀλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ συγκέντρωσις τῆς Στοκχόλμης μᾶς ἐνδιαφέρει οὐ μόνον ὡς διεθνὴς κίνησις ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ ἕνα σημαντικώτατον σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς καθόλου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ταύτης ἔννοιαν.

Διότι εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Στοκχόλμης, διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων, συνεκεντρώθησαν ἀντιπρόσωποι τόσων διαφόρων καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὰς ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς Συνόδους ἐν Ἀνατολῇ ἀντεπροσωπεύθησαν κυρίως αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς· εὐάριθμοι ἀντιπρόσωποι παρέστησαν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως. Εἰς τὰς κατόπιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παπισμοῦ συγκροτηθείσας «οἰκουμενικὰς» δῆθεν Συνόδους (Κωνσταντίας, Τριδέντου, Λατερανοῦ, Βατικανοῦ, κλπ.) μόνον Παπικοὶ ἐπίσκοποι μετέσχον. Εἰς τὴν Στοκχόλμην παρέστησαν ἄνω τῶν 600 ἀντιπρόσωποι, ἐπὶ τούτῳ εἰδικῶς ἐκλεγέντες καὶ ἐντεταλμένοι, 31 διαφόρων Χριστιανικῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁμάδων, ἐκ 37 χωρῶν τῆς ὑφηλίου. Ἀντεπροσωπεύθησαν οὕτω πάντες οἱ κλάδοι τῆς ἐπιγείου ὁρατῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πλὴν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς, ἥτις, προσκληθεῖσα καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων, ἠρνήθη νὰ συμμετάσχῃ τοῦ Συνεδρίου, ἅτε μὴ ἀναγνωρίζουσα ἄλλην ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκτὸς ἑαυτῆς. Κυρίως εἰπεῖν, ἀντεπροσωπεύθη ὁ Προτεσταντισμὸς εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἀποχρώσεις, αἱ Ἀνατολικαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Κων)πόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, Ἑλλάδος, Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ Ἀνατ. Εὐρώπης (πλὴν τῆς Ρωσσικῆς, κωλυομένης ἐκ λόγων πολιτικῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς της). Ἐπίσης παρευρέθησαν ἀντιπρόσωποι τῶν Παλαιοκαθολικῶν καὶ τῆς νέας Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Τσεχοσλοβακίας.

Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν συνεκροτήθησαν μεγάλα συνέδρια

τῶν Προτεσταντικῶν ἢ Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν. Οὔτε διὰ πρώτην ταύτην φορὰν συνῆλθον ἀπὸ κοινοῦ ἀντιπρόσωποι τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων τοιούτων· διότι καὶ ἄλλοτε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τῇ προσκλήσει πάντοτε τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, συνεκροτήθησαν τοιαῦτα κοινὰ συνέδρια. Διὰ πρώτην ὅμως φορὰν ἐγένετο τοιαύτη γενικὴ συγκέντρωσις ἀντιπροσώπων τῶν δύο τούτων μεγάλων κλάδων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ πρώτην φορὰν αἱ ἐργασίαι τῆς συγκεντρώσεως περιέκλειον τόσον εὐρὺ πρόγραμμα καὶ περιεβλήθησαν τόσον ἐγκάρδιον χαρηκτῆρα. Τὸ Συνέδριον τοῦτο τῆς Στοκχόλμης κυρίως ἀπετέλεσε δύο χωριστὰ συνέδρια, τὸ ἓν ὡς συνέχειαν τοῦ ἑτέρου. Τὸ πρῶτον ἦτο τὸ τοῦ «Παγκοσμίου Συνδέσμου πρὸς προαγωγὴν διεθνοῦς φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ ἀφεώρα κυρίως τὸ ζήτημα τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Τὸ δεύτερον συνέδριον, ὅπερ ἐπηκολούθησεν εὐθὺς μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πρώτου, ἦτο τὸ τῆς «Παγκοσμίου Συνδιασκέψεως περὶ τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ» («ζωῆς καὶ τάξεως»).

Καὶ τοῦ μὲν πρώτου Συνεδρίου τὸ ἔργον ἦτο σχετικῶς ἁπλοῦν. Ποία Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἠδύνατο νὰ μὴ προσχωρήσῃ ὁλοψύχως εἰς τὴν σημαίαν τῆς εἰρήνης, ἀφοῦ ἀνεγνώριζεν ὡς Ἀρχηγὸν αὐτῆς τὸν «Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης»; Ποία Χριστιανικὴ ἀπόχρωσις ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἔκθυμον ὑποστήριξίν της εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν πασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ παραδείγματος αὐτῶν ἐργασθῶσι πάσῃ δυνάμει πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἰδέας τοῦ πολέμου εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν διεθνῶν διαφορῶν, καὶ πρὸς καλλιέργειαν διεθνῶν σχέσεων βασιζομένων ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης; Καὶ τὸ Συνέδριον τοῦτο ἔκλεισε μὲ ἔνθερμα ψηφίσματα καὶ ἐκκλήσεις πρὸς σύμπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ἀδελφωσύνης μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ.

Τὸ δεύτερον Συνέδριον, ὅπερ συνεδρίασεν ἀπὸ τῆς 19 μέχρι τῆς 29 Αὐγούστου, εἶχεν εὐρύτατον πρόγραμμα, οὗτινος παραθέτομεν τὰ κυριώτερα κεφάλαια:

1. Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ τὰ οἰκονομικὰ καὶ βιομηχανικὰ προβλήματα. Τὸ Χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀδελφότητος καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα.—Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ἰδιοκτησία. —Τὸ καθῆκον τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνεργασίαν ἐν τῇ βιομηχανικῇ ζωῇ. — Ἡ φιλανθρωπικὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα. — Τὸ καθῆκον τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνεργασίαν ἐν τῇ οἰκονομικῇ ζωῇ. — Ὁ παῖς καὶ ὁ ἔφηβος ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

2) Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἐπάγγελμα καὶ Ἐπιστήμη. — Οἰκογένεια καὶ κατοικία. — Ἡ νεολαία. — Σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φύλων. — Θεραπεία τοῦ ἐγκλήματος. — Τὸ πρόβλημα τοῦ ἀλκοολισμοῦ. — Τὸ σχολεῖον καὶ ἡ διασκέδασις.

3) Ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ διεθνεῖς σχέσεις. Ὁ παγκόσμιος χαρακτὴρ τῆς Ἐκκλησίας. — Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ ἔθνη. — Τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας νὰ διδάσκῃ τὴν συναδέλφωσιν. — Τὸ πρόβλημα τῶν φυλῶν. — Ἡ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας περὶ εἰρήνης καὶ κατὰ τοῦ πολέμου. — Τὸ ἔργον τῆς διεθνοῦς φιλίας ὑπὸ τῶν Ἐκκλη-

σιῶν. — Τὸ καθῆκον τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Πολιτείαν. — Ἡ εἰρήνη διὰ τῆς δικαιοσύνης. — Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη διαλλακτικὴ δύναμις μεταξὺ τῶν λαῶν.

4) Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Χριστιανικὴ ἀνατροφή. — Ἐκπαίδευσις πρὸς βελτίονα συνεννόησιν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. — Σχολικὰ βιβλία.

5) Ἡ συνεργασία τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ συνέχισις τοῦ ἔργου τῆς Συνδιασκέψεως ἀνετέθη εἰς ἐπιτροπὴν ἐξ 67 μελῶν καὶ εἰς δεκαεπταμελῆ προπαρασκευαστικὴν ἐπιτροπήν, τῶν ὁποίων μέχρι τέλους 1925 θὰ προεδρεύσωσιν ὁ Σουηδὸς ἀρχιεπίσκοπος Οὐψάλης Σεδερμπλὸμ καὶ ὁ Ἄγγλος ἐπίσκοπος Οὐΐντσεστερ.

Τὸ Συνέδριον τέλος διελύθη τῇ 29 Αὐγούστου διὰ μεγαλοπρεποῦς συγκεντρώσεως ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Στοκχόλμης, καθ᾽ ἣν διὰ θερμῶν ἐκφράσεων ἀπεχαιρέτησε τοὺς ἀντιπροσώπους ὁ Διάδοχος τῆς Σουηδίας, ἐξάρας τὸ μέγα ἔργον τοῦ Συνεδρίου ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης.

Πρὸ τῆς διαλύσεως αὐτοῦ, τὸ Συνέδριον ἐξέδωκεν «***Ἔκκλησιν πρὸς τὴν Χριστιανωσύνην***», ἣν παραθέτομεν κατωτέρω :

Α΄.

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί !

1. Τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον τοῦ ἐμπράκτου Χριστιανισμοῦ συνεκέντρωσεν ἀρκετὰς ἑκατοντάδας ἀντιπροσώπων, τακτικῶς ἐκλεγέντων καὶ ἀποσταλέντων ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐκ τῶν πέντε ἠπείρων τῆς ὑφηλίου, καὶ ἀντιπροσωπευόντων τὴν πλειοψηφίαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς Χριστιανικῶν ἀποχρώσεων. Λυπούμεθα μόνον ὅτι δὲν ἀντεπροσωπεύθησαν ἅπασαι αἱ ἀποχρώσεις.

Καθ᾽ ἣν στιγμὴν λαμβάνουσι πέρας αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου τούτου, ἀπευθύνομεν ἔνθερμον ἔκκλησιν πρὸς ἅπαντας τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ, παρακαλοῦντες αὐτοὺς νὰ συμπράξωσι μεθ᾽ ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ἐννοήσωμεν καὶ ἐκτελέσωμεν τὸ προκείμενον εἰς ἡμᾶς καθῆκον. Ἐνώπιον τῶν ζωτικῶν προβλημάτων καὶ σοβαρῶν καθηκόντων, ἅτινα ἐπιβάλλονται εἰς τὴν συνείδησιν ἡμῶν, ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν ὁλότητα τῆς Χριστιανωσύνης *σύμπραξιν πραγματικὴν καὶ ἐνεργόν*. Ἄνευ ταύτης, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ πλήρως τὴν *μαρτυρίαν* αὐτῆς ἢ νὰ ἀσκήσῃ ὁλόκληρον τὴν *δύναμιν* αὐτῆς.

2. Ἐπὶ πέντε ἔτη διήρκεσαν αἱ προετοιμασίαι διὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο καὶ αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ προσευχαὶ τῶν εὐσεβῶν. Ἀναμφιβόλως προελειάνθη ἡ πραγματοποίησις αὐτοῦ διὰ πολλῶν τοπικῶν προσπαθειῶν προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. Ἀλλ᾽ ὁ κόσμος δὲν εἶχε ποτε ἴδει παρομοίαν συγκέντρωσιν τῶν Χριστιανικῶν δυνάμεων, αἱρομένων ὑπεράνω τῶν *ἐθνικῶν μεθορίων* καὶ τῶν *ἐκκλησιαστικῶν φραγμῶν*. Αἱ ἀγωνίαι καὶ ἁμαρτίαι τοῦ πολέμου, καθὼς καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ προελθόντα δεινοπαθήματα, εἶχον ἀναγκάσει τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐν ταπεινώσει ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ κακοῦ δὲν δύναταί ποτε νὰ καταλυθῇ ὑπὸ *Ἐκκλησίας διῃρημένης*. Τὸ ἡμέτερον Συνέδριον ἑπομένως ἀποτελεῖ ἀναγκαιοτάτην καὶ ὀξυτάτην προσπάθειαν πρὸς προσανατολισμὸν τῶν ὀπαδῶν τοῦ Σωτῆρος πρὸς πρόγραμμα *πρακτικῆς δράσεως* εἰς τὸ πεδίον τῆς *ἀνθρωπίνης ζωῆς*, τιθεμένων κατὰ μέρος τῶν δογματικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ λειτουργικῶν ζητημάτων.

3. Ἐξομολογούμεθα ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὰς πλάνας καὶ τὰ λάθη τῶν Ἐκ-

κλησιῶν· αὗται ὑστέρησαν εἰς τὴν *ἀγάπην* καὶ τὴν συμπαθῆ *ἀντίληψιν*. Εἰς τὰς ἐργατικὰς ἰδίως τάξεις ἀναρίθμητοι ψυχαί, αἵτινες ἐζήτουν εἰλικρινῶς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Μεσσίαν, διότι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκήρυττον ἑαυτοὺς ὀπαδοὺς Αὐτοῦ, ἀναπαρίστων ἐν ἑαυτοῖς *τόσον ἀτελῶς* τὸν «πρᾷον καὶ ταπεινὸν τῇ καρδίᾳ» Διδάσκαλον. Εἰς τί λοιπὸν καλεῖται σήμερον ἡ Ἐκκλησία; Εἰς *μετάνοιαν*. Καὶ συγχρόνως εἰς *θάρρος*, διότι ἔχει, ἐν τῷ Θεῷ, πηγὴν ἀνεξάντλητον.

4. Ἀποδίδομεν εὐχαριστίαν εἰς τὸν Πατέρα! Ἐνισχυμένοι δι᾽ ἀνανεωθείσης κοινωνίας μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνεσκέφθημεν μετ᾽ ἀλλήλων ἐν ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἀγάπῃ. Καθ᾽ ἣν στιγμὴν ἀπηγγέλλομεν τὴν Κυριακὴν Προσευχήν, ἕκαστος ἐν τῇ μητρικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ, ἐλαμβάνομεν χαροποιὰν ἐπίγνωσιν τῆς *ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας*, τοῦ μυστικοῦ τούτου σώματος, οὗτινος κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστός.

Β΄.

5. Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἔγραψεν: «Ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· *καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς ἡμῶν τιθέναι*». Λαμβάνοντες σοβαρῶς τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ἐξητάσαμεν τὸ ἐπιτακτικὸν ἡμῶν καθῆκον εἰς τὸ *κοινωνικόν, πολιτικὸν* καὶ *διεθνὲς* πεδίον.

6. Εἰς τὸν *βιομηχανικὸν κύκλον*, ἐπεβεβαιώσαμεν ὅτι *ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἀξία*. Δὲν πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ὑποδεεστέραν μοῖραν τῆς ἀψύχου μηχανῆς ἢ τῆς ἰδιοκτησίας. Τὸ πρώτιστον δικαίωμα τῆς ψυχῆς εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς *σωτηρίας*. Ἐν ὀνόματι τοῦ μακαρίου Εὐαγγελίου, διακηρύττομεν ὅτι τὸ οἰκονομικὸν καθεστὼς δὲν πρέπει νὰ βασίζηται εἰς μόνην τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ ἀτομικοῦ κέρδους. Οἱ κάτοχοι τοῦ πλούτου πρέπει νὰ θεωρῶσιν ἑαυτοὺς ὡς *οἰκονόμους τοῦ Θεοῦ*, ὑπευθύνους καὶ δοσιλόγους διὰ τὴν δύναμιν, ἣν Αὐτὸς τοῖς ἐνεπιστεύθη· εἶναι διαχειρισταὶ ἕκαστος ἑνὸς *ταλάντου*, καὶ δι᾽ αὐτὸ θὰ δώσωσι λογαριασμόν. Μόνον ἓν καθεστὼς *συνεργασίας*, ἀντὶ τῆς ἀσπλάχνου *πάλης* ὅλων ἐναντίον ὅλων, θὰ πραγματοποιήσῃ κατάστασιν κοινωνικήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάται καὶ ἐργοδόται θὰ εὕρωσιν ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν τὸ μέσον τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ πραγματικοῦ των προορισμοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου: «Πάντα ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς».

7. Μετὰ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, ἐξητάσαμεν τὰ *ἠθικὰ* καὶ *κοινωνικὰ προβλήματα* τῆς ἡμέρας—τὴν ἀνεργίαν, τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, τα δεινὰ καὶ σκάνδαλα τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τὴν ἐγκληματικότητα. Ἀπεκτήσαμεν δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ προβλήματα ταῦτα εἶναι πολὺ περίπλοκα ἢ ὥστε νὰ λυθῶσι διὰ προσπαθειῶν ἀτομικῶν· πρέπει ἡ κοινότης νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς λύσεως αὐτῶν. Ὁσάκις αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτοῦσι, πρέπει ἡ *κοινωνία*, ἐν ὀνόματι τοῦ γενικοῦ καλοῦ, νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον τῆς χαλιναγωγήσεως τοῦ ἀτακτοῦντος *ἀτόμου*. Οὐδὲ παρείδομεν τὰ λεπτότερα ζητήματα εἰς τὸν ἐκπαιδευτικόν, οἰκογενειακὸν καὶ ἐπαγγελματικὸν κύκλον, ἅτινα θέτει μία εὐσυνειδητοτέρα εὐλάβεια πρὸς τὴν προσωπικὴν ἠθικήν, τῆς *γυναικός*, τοῦ *παιδίου*, τοῦ *βιοπαλαιστοῦ*. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ *ἀτόμου*· τὴν ἐνδιαφέρει τὸ *ἠθικὸν πρόσωπον*, διότι γνωρίζει ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος πλουτίζεται ἐκ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως καὶ μιᾶς μόνον ψυχῆς.

8. Τέλος, τὸ Συνέδριον διετύπωσε τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανικοῦ *ἀλληλεθνισμοῦ* (ἀλληλεγγύης τῶν ἀνθρώπων παντὸς ἔθνους), ὅστις ἀπέχει ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸν ἐγωϊστικὸν *ἰμπεριαλισμὸν* (κατακτητικὸν ἐθνισμὸν) καὶ ἀπὸ τὸν ἀδιάφορον *κοσμοπολιτισμόν*. Διεπιστώσαμεν τὸν *παγκόσμιον χαρακτῆρα* τῆς *Ἐκκλησίας* καὶ τὸ θεμελιῶδες αὐτῆς καθῆκον τοῦ νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ πραγματοποιῇ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῆς τὴν ἀδελφικὴν *ἀγάπην*. Δὲν παρεβλέψαμεν τὸ πρόβλημα τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς *ἀτομικῆς συνειδήσεως* καὶ τῶν *νόμων* τοῦ Κρά-

τους. Ἐξητάσαμεν τὸ πρόβλημα τῶν *φυλετικῶν* διαφορῶν, τὸ ζήτημα τῆς ***διαιτησίας***, τὴν ἵδρυσιν διεθνοῦς ***ἐννόμου τάξεως***, ἥτις θὰ παρεῖχεν εἰρηνικὸν μέσον τῆς ἀποσοβήσεως ἀφορμῶν πολέμου· πάντα ταῦτα εἶναι ζητήματα, ἅτινα, ὑπὸ τὰς τραγικὰς συνθήκας τῆς σήμερον, συγκινοῦσι βαθέως τὰς καρδίας καὶ συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ὅπως ἐκφράσωσι μεθ' ἡμῶν ***τὴν ἀποτροπίασιν αὐτῶν κατὰ τῶν πολέμων*** καὶ διακηρύξωσι τὸν πόλεμον ὡς ***ἀνίκανον νὰ διακανονίσῃ τὰς διεθνεῖς διαφοράς***. Προσκαλοῦμεν δὲ ἁπάσας τὰς Ἐκκλησίας ὅπως ***ζητήσωσι διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν*** τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπαγγελίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅτι ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης «ἔλεος καὶ ἀλήθεια θὰ συναντηθῶσι, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη θὰ φιληθῶσι».

9. Εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Συνεδρίου παρῃτήθημεν τῆς ἰδέας τοῦ νὰ ὑποδείξωμεν ὡρισμένας λύσεις καὶ νὰ ἐπικυρώσωμεν διὰ ψηφοφοριῶν τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν συζητήσεις. Ἤχθημεν δὲ εἰς τὴν στάσιν ταύτην ὄχι μόνον ἐξ εὐλαβείας βαθείας πρὸς τὰς πεποιθήσεις τῶν ἀντιπροσωπευομένων ὁμάδων καὶ ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συναισθήματος ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀποστολὴν ἔχει τὴν ***διακήρυξιν τοῦ ἰδεώδους καλοῦ***, ἐπαφιεμένη εἰς τὰς συνειδήσεις καὶ τὰς κοινότητας τὸ ἔργον τῆς συντόμου πραγματοποιήσεως αὐτοῦ μετὰ συνέσεως, θάρρους καὶ ἀγάπης».

ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1926

ΠΡΩΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Τὸ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον.

3 Ἰανουαρίου. ***Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένετο σάρξ.***
Ἰωάν. α'. 1—8

10 Ἰανουαρίου. ***Πέντε ἄνδρες πιστεύουσιν εἰς Αὐτόν.***
Ἰωάν. α'. 19—51.

17 Ἰανουαρίου. ***Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Νικόδημος.***
Ἰωάν. γ'. 5—17.

24 Ἰανουαρίου. ***Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.***
Ἰωάν. δ'. 13—26.

31 Ἰανουαρίου. ***Ἡ θρέψις τῶν πεντακισχιλίων.***
Ἰωάν. ς'. 1—14.

7 Φεβρουαρίου. ***Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει καὶ σώζει τυφλόν.***
Ἰωάν. θ'. 1—24, 25, 35—38.

14 Φεβρουαρίου. ***Ἰησοῦς ὁ Καλὸς Ποιμήν.***
Ἰωάν. ι'. 1—5, 11—16.

21 Φεβρουαρίου. ***Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.***
Ἰωάν. ια'. 32—44.

28 Φεβρουαρίου. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει σεβασμὸν πρὸς τὸν Νόμον.
Ματθ. κβ'. 15—22.
7 Μαρτίου. Ὁ Ἰησοῦς νίπτει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ.
Ἰωάν. ιγ'. 1—17.
14 Μαρτίου. Τελευταῖοι λόγοι τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς.
Ἰωάν. ιδ'. 1—17.
21 Μαρτίου. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.
Ἰωάν. ιθ'. 23—30, κ'. 19, 20.
28 Μαρτίου. Ἀναθεώρησις τῆς τριμηνίας: Τὸ κατὰ Ἰωάν. Εὐαγγέλιον
Ἰωάν. κ'. 31.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Τὸ Βιβλίον τῆς Γενέσεως.

4 Ἀπριλίου. Ἡ Δημιουργία.
Γενέσ. α'. 1—3, 26,—31.
11 Ἀπριλίου. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς ἁμαρτίας.
Γενέσ. γ'. 1—24.
18 Ἀπριλίου. Ὁ Κάϊν καὶ ὁ Ἄβελ.
Γενέσ. δ'. 1—26.
25 Ἀπριλίου. Ἡ διαθήκη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Νῶε.
Γενέσ. θ'. 8—17.
2 Μαΐου (Πάσχα) Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μαθητάς.
Ἰωάν. κ'. 24—29, κα'. 15—17.
9 Μαΐου. Ὁ Ἄβραμ καὶ οἱ βασιλεῖς.
Γενέσ. ιδ'. 1—24.
16 Μαΐου. Ὁ Ἀβραὰμ καὶ οἱ ξένοι.
Γενέσ. ιη'. 1—8, 16—19.
23 Μαΐου. Ὁ Ἰσαὰκ καὶ αἱ πηγαὶ αὐτοῦ.
Γενέσ. κς' 12—25.
30 Μαΐου. Ὁ Ἰακὼβ ἐν Βαιθήλ.
Γενέσ. κη'. 10—22.
6 Ἰουνίου. Ἰακὼβ καὶ Ἠσαῦ.
Γενέσ. λγ'. 1—11.
13 Ἰουνίου. Ἡ ἀκεραιότης τοῦ Ἰωσήφ.
Γενέσ. λθ'. 1—33.
20 Ἰουνίου. Ἡ παράκλησις τοῦ Ἰούδα.
Γενέσ. μδ'. 18—34.
27 Ἰουνίου. Ἀναθεώρησις τῆς τριμηνίας. Τί ἐδιδάχθημεν ἐκ τοῦ Βιβλίου τῆς Γενέσεως;

ΤΡΙΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Οἱ πρῶτοι ἀρχηγοὶ τοῦ Ἰσραήλ: Ἀπὸ Μωϋσέως μέχρι Σαμουήλ.

4 Ἰουλίου. **Ὁ Ἰσραὴλ δοῦλος ἐν Αἰγύπτῳ.**
Ἐξόδ. α'. 1—14,

11 Ἰουλίου. **Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀνατροφὴ τοῦ Μωϋσέως.**
Ἐξόδ. β'. 1—10, Πράξ. ζ'. 22.

18 Ἰουλίου. **Ἡ κλῆσις τοῦ Μωϋσέως.**
Ἐξόδ. γ'. 10—15, δ'. 10—12.

25 Ἰουλίου. **Τὸ Πάσχα τῶν Ἰσραηλιτῶν.**
Ἐξόδ. ιβ'. 1, 2, 21—28. Α'. Κορινθ. ε'. 7.

1 Αὐγούστου. **Ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.**
Ἐξόδ. ιγ'. 17—22, ιδ'. 10—16.

8 Αὐγούστου. **Τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ.**
Ἐξόδ. ις'. 1—36. Ἰωάν. ς' 35.

15 Αὐγούστου. **Ἡ σοφὴ συμβουλὴ τοῦ Ἰοθόρ.**
Ἐξόδ. ιη'. 1—27. Μάρκ. ιγ'. 34.

22 Αὐγούστου. **Αἱ δέκα ἐντολαί: Καθήκοντα πρὸς τὸν Θεόν.**
Ἐξόδ. κ. 1—11. Δευτερονόμ. ς'. 5.

29 Αὐγούστου. **Αἱ δέκα ἐντολαί: Καθήκοντα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.**
Ἐξόδ. κ'. 12—21. Λευϊτ. ιβ'. 18.

5 Σεπ)βρίου. **Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου.**
Ἐξόδ. λγ'.

12 Σεπ)βρίου. **Αἱ προσφοραὶ διὰ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου.**
Ἐξόδ. λε'. 20—29. Παροιμ. γ'. 9.

19 Σεπ)βρίου. **Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον.**
Λευϊτ. κς'.

26 Σεπ)βρίου. **Ἀναθεώρησις τριμηνίας.**
Ἑβρ. ιβ'. 1, 2.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Οἱ πρῶτοι ἀρχηγοὶ τοῦ Ἰσραήλ: Ἀπὸ Μωϋσέως μέχρι Σαμουήλ.

3 Ὀκτωβρίου. **Ἡ ὁδοιπορία τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν γῆν Χαναάν.**
Ἀριθμ. ιγ'. 11—36.

10 Ὀκτωβρίου. **Ἡ ἔκθεσις τῶν κατασκόπων.**
Ἀριθμ. ιγ'. 23—33.

17 Ὀκτωβρίου. **Ὁ θάνατος τοῦ Μωϋσέως.**
Δευτερ. λβ'. 45—52. Ψαλμ. ϙς'. 15.

24 Ὀκτωβρίου. **Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.**
Ἀριθμ. κζ'. 18—20, Ἰησ. Ναυῆ α'. 1—9.

31 Ὀκτωβρίου. **Τὰ κακὰ τῆς χρήσεως μεθυστικῶν ποτῶν.**
Παροιμ. κγ'. ς' 29 — 35.
7 Νοεμβρίου **Ἡ πτῶσις τῆς Ἱεριχοῦς.**
Ἰησ. Ναυῆ ς'. 12 — 20. Α'. Ἰωάν. ε'. 4.
14 Νοεμβρίου **Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ Χάλεβ.**
Ἰησ. Ναυῆ ιδ'. 6 — 15.
21 Νοεμβρίου **Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἀνανεώνει τὴν διαθήκην.**
Ἰησ. Ν. κδ'. 14 — 25.
28 Νοεμβρίου. **Ὁ Γεδεὼν καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτοῦ.**
Κριτ. ζ'. 1 — 25. Ἐφεσ. ς'. 10.
5 Δεκεμβρίου. **Ροὺθ καὶ Ναομί.**
Ροὺθ α'. 14 — 22.
12 Δεκεμβρίου. **Ὁ μικρὸς Σαμουήλ.**
Α'. Σαμ. γ'. 1 — 10, 15 — 19.
19 Δεκεμβρίου. **Σαμουὴλ ὁ δίκαιος Κριτής.**
Α'. Σαμ. ζ'. 3 — 12, 15.
26 Δεκεμβρίου. *Ἀναθεώρησις τῆς τριμηνίας.* Ἤ, **Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ [Χριστοῦ.**
Λουκ. β'. 8 — 20.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΟΠΛΟΠΟΙΟΥ

Ὑπὸ WILLIAM O. STODDARD

Διήγημα τοῦ ἔτους 30 μ. Χρ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

— «Μπᾶ, ὁ Μεσσίας ξυλουργὸς καὶ ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ; »

— «Ὁ Ραββῖνος εἶπεν εἰς τὸν Ναθαναὴλ ὅτι ὁ Ἰησοῦς αὐτὸς δὲν εἶναι στρατιωτικός, ἀλλὰ ἀναγινώσκει καὶ κηρύττει εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ ἔξω εἰς τὸν λαόν, δὲν εἶναι ὅμως γραμματισμένος σὰν τοὺς Γραμματεῖς».

— «Ἤθελα νὰ τὸν ἔβλεπα», εἶπεν ὁ Κύριλλος.

— «Νὰ ἡ μητέρα του Μαρία! ἀνεφώνησεν ἡ Εὐνίκη, δεικνύουσα μίαν γυναῖκα, ἥτις ἔμβαινεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραββίνου. «Εἶναι συγγενὴς τῆς Ἄννας, τῆς μητρὸς τοῦ γαμβροῦ, καὶ ἦλθε καὶ αὐτὴ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν γάμον. Πᾶμε νὰ τὴν ἴδωμεν ἀπὸ κοντά!

Καθὼς ἐπλησίασαν εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον εἰς τὴν θύραν τὴν Ἄνναν καὶ τὸν γαμβρὸν νὰ συνομιλοῦν μὲ τὴν Μαρίαν μὲ χειρονομίας ἀπελπιστικάς.

— «Τί 'ντροπή!» ἔλεγεν ἡ Ἄννα, «σήμερον τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ γάμου νὰ τελειώσῃ ὁ οἶνος!»

— «Πταίουν οἱ εἰσπράκτορες τῶν φόρων, ποῦ μᾶς κατέσχον τρία φορτία,

τὰ ὁποῖα εἴχαμεν παραγγείλει εἰς τὴν Χοραζίν, διότι ἐδῶ ἐν Κανᾷ ὑπῆρχεν ἔλλειψις. Οἱ κλέπται! Ἐπροφασίσθησαν ὅτι ὁ φόρος ἦτο ἀπλήρωτος!»

— «Μὴ εἴπῃς τίποτε εἰς τὸν πατέρα σου ἀκόμη», ἀπεκρίθη ἡ Ἄννα, «ἂς σκεφθῶμεν τί ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ».

Ἡ Μαρία ἵστατο καὶ αὐτὴ σκεπτική, συμπαθοῦσα εἰς τὴν στενοχωρίαν τῶν συγγενῶν της. Ἔξαφνα ἐκύτταξεν ἔξω εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀμέσως τὸ πρόσωπόν της ἐφωτίσθη μὲ χαράν.

— «Ἄννα, κύτταξε! Ἔρχεται! Αὐτὸς θὰ μᾶς βοηθήσῃ!» εἶπε δεικνύουσα πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου.

Ἡ Εὐνίκη ἐστράφη νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὴ τί συμβαίνει καὶ εἶδε μικρὰν συνοδείαν ἀνδρῶν ἐχομένων.

— «Κύριλλε, νὰ ὁ Ἰησοῦς! Κύτταξε!», εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν της.

ΚΕΦ. 5ον

Οἶνος διὰ τὸ συμπόσιον.

Ἡ συνοδεία, ἡ ὁποία ἐπλησίαζεν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓξ ἢ ἑπτὰ ἄνδρας, τοὺς ὁποίους συνώδευον ἄλλοι τόσοι ἀκολουθοῦντες κατόπιν. Ὅλοι ἦσαν καλῶς ἐνδεδυμένοι, ὡς ἔπρεπεν εἰς προσκεκλημένους εἰς ἕνα γάμον. Ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἦσαν ἄνθρωποι ρωμαλέοι καὶ ἡλιοκαεῖς, οἵτινες ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν ἐργατικοί, συνειθισμένοι νὰ ἐργάζωνται εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδείας ἐβάδιζον δύο ἄνδρες—ὁ εἷς ὑψηλόσωμος, καὶ ἡλιοκαής, ὅστις ὡμίλει καὶ ἐχειρονόμει μὲ ζωηρότητα, ὁ ἄλλος, καὶ αὐτὸς ὑψηλός, ἀλλ' ἰσχνὸς καὶ ὠχρός, τοῦ ὁποίου τὸ βάδισμα καὶ ἡ ὅλη παράστασις ἐμαρτύρει ἄνθρωπον πολὺ διάφορον τῆς συνοδείας του. Τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἔκφρασιν εἰρήνης καὶ δυνάμεως, τὸ βλέμμα του ἦτο ἤπιον καὶ γλυκύ, ἀλλὰ καὶ ἐταστικόν·

Ὁ Κύριλλος, ὅστις ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς ἀδελφῆς του εἶχε πρὸς στιγμὴν σχηματίσει μίαν ἀμυδρὰν ἐλπίδα ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὗτος ἴσως νὰ ἦτο ὁ ἀναμενόμενος Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ᾐσθάνθη κάποιαν ἀπογοήτευσιν. Ποῦ ἦσαν τὰ σημεῖα τῆς βασιλικῆς ἰδιότητος τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ; Δὲν ἔφερε μήτε στέμμα, μήτε ξίφος, μήτε στολισμόν, ὅστις νὰ τὸν διακρίνῃ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Τὸ ἔνδυμά του ἦτο ἴσως καὶ πτωχότερον τοῦ τῶν συνοδῶν του. Ἦτο δὲ φανερὸν ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὗτος δὲν ἦτο στρατιώτης· ἡ ὅλη του ἐμφάνισις πᾶν ἄλλο ἦτο ἢ ἀνθρώπου συνειθισμένου νὰ ἀρχηγεύῃ. Ὁ Κύριλλος κατελήφθη ὑπὸ λύπης. Ἀλλ' αἴφνης οἱ ὀφθαλμοί του συνήντησαν τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ᾐσθάνθη ἀνατριχίασιν καὶ παλμὸν ψυχικόν.

Ἡ Μαρία, μόλις ἐπλησίασεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, προὐχώρησεν ὀλίγα βήματα πρὸς προϋπάντησίν του. Στενοχωρημένη ἀπὸ τὴν ἀμηχανίαν τῶν συγγενῶν της, ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν καὶ τῷ εἶπε:

— «Δὲν ἔχουν οἶνον!» Καὶ ἐστάθη περιμένουσα μὲ προφανῆ ἀνησυχίαν καὶ ἐλπίδα τὴν ἀπάντησίν του.

Τότε ὁ Ἰησοῦς, σταθεὶς πλησίον τῆς μητρός του, μὲ μειδίαμα πλῆρες τρυφερότητος, εἶπε·

— «Διατί μοῦ τὸ λέγεις αὐτό; Τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη ἡ στιγμή. Ἄφες με νὰ ἐνεργήσω ὅπως ἠξεύρω ἐγώ. Δὲν ἦλθεν ἔτι ἡ ὥρα μου!»

Ἡ Μαρία ἠννόησε τὸ πνεῦμα τῆς ἀπαντήσεως τοῦ υἱοῦ της, καὶ στραφεῖσα ἀμέσως πρὸς τοὺς ὑπηρέτας οἵτινες ἵσταντο παρέκει, εἶπε πρὸς αὐτούς.

— «Ὅ,τι ἂν σᾶς εἴπῃ, κάμετέ το!»

— «Τί θὰ κάμῃ ἄρά γε;» ἐψιθύρισεν ἡ Εὐνίκη πρὸς τὸν Κύριλλον· «ἀφοῦ ὁ γαμβρὸς εἶπεν ὅτι οἶνος δὲν ὑπάρχει ἐδῶ, ἴσως στείλῃ νὰ φέρουν ἀπ' ἀλλοῦ».

— «Τότε θὰ πάω καὶ ἐγὼ μαζὺ νὰ φέρω», εἶπεν ὁ Κύριλλος, ἀκόμη τρέμων ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του διὰ τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Ἰησοῦς, σταθεὶς παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Ραββίνου, ἔδειξε μερικὰς ὑδρίας (στάμνας), αἱ ὁποῖαι εὑρίσκοντο εἰς τὸν διάδρομον διὰ τὰς πλύσεις τῶν χειρῶν τῶν προσκεκλημένων, καὶ διέταξε νὰ τὰς γεμίσουν μὲ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος. Οἱ ὑπηρέται καὶ οἰκεῖοι ἀμέσως ἔσπευσαν νὰ συμμορφωθοῦν μὲ τὴν διαταγήν. Καὶ ὁ Κύριλλος καὶ ἡ Εὐνίκη ἥρπασαν καὶ αὐτοὶ ἀνὰ μίαν στάμναν καὶ τὴν μετέφερον εἰς τὸ φρέαρ, ὅπου μὲ τὴν σειράν των τὰς ἐγέμισαν καὶ τὰς μετέφερον πάλιν ἐντὸς τῆς οἰκίας.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Ἰησοῦ ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ὅστις ἔλεγεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας: «Ἀντλήσατε καὶ φέρετε εἰς τὸν ἀρχιτρίκλινον!»

— «Εἰς τὸν ἀρχιτρίκλινον!» εἶπεν ἡ Εὐνίκη πρὸς τὸν Κύριλλον χαμηλοφώνως· «νερὸ θὰ προσφέρουν εἰς τὸν ἀρχιτρίκλινον, διὰ νὰ 'ντροπιασθῇ ὁ δυστυχὴς Ραββῖνος;»

Ὁ Κύριλλος δὲν ἀπήντησεν. Εἶχε σταθῇ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξωθύρας καὶ ἀκούμβησε τὴν στάμναν του διὰ νὰ τὴν συλλάβῃ μὲ τὴν ἄλλην του χεῖρα. Καθὼς τὴν ἐκύτταξε, φωνὴ ἐκπλήξεως ἐξῆλθε τῶν χειλέων του, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ ἡ στάμνα ἀπὸ τὰς χεῖράς του.

— «Εὐνίκη! Εὐνίκη! Κύτταξε ἐδῶ!» ἐφώναξε πρὸς τὴν ἀδελφήν του, ἥτις ἤρχετο ἐξόπισθέν του. «Κύτταξε, ἡ ἰδική μου στάμνα ἔχει κρασί! Πῶς ἔγεινεν αὐτό; Μήπως εἶχεν ἀπὸ πρὶν κρασὶ μέσα;» Καὶ ἐστάθη ἀπορῶν.

— Γιὰ νὰ ἰδῶ καὶ τὴν ἰδικήν μου;» εἶπεν ἡ Εὐνίκη. Κατεβίβασε λοιπὸν τὴν στάμναν ἀπὸ τὸν ὦμόν της, καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτὴ πλήρης οἴνου! Τὰ δύο ἀδέλφια ἐκυττάχθησαν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα. Τί συνέβαινε λοιπόν; Ἀφοῦ μὲ τὰ χέριά των εἶχον γεμίσει τὰς στάμνας αὐτὰς μὲ νερό!

Πρῶτος ὁ Κύριλλος συνῆλθεν ἀπὸ τὴν κατάπληξίν του.

— Ἐμπρός, Εὐνίκη! Ἂς προχωρήσωμεν μέσα νὰ παραδώσωμεν τὰς στάμνας μας μαζὺ μὲ τὰς ἄλλας. Ἔτσι διέταξεν αὐτός».

Εἰσελθόντες εἶδον τότε διὰ τοῦ παραθύρου τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς οἰκίας τὴν ἐστρωμένην τράπεζαν. πέριξ τῆς ὁποίας ἐκάθηντο οἱ προσκεκλημένοι, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὁ ἀρχιτρίκλινος. Ἐνώπιόν του τώρα ἔθεσαν οἱ ὑπηρέται ἓν δοχεῖον τὸ ὁποῖον ἐγέμισαν ἀπὸ τὰς ὑδρίας. Ὁ ἀρχιτρίκλινος ἔσπευσε νὰ γεμίσῃ ἓν ποτήριον καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὸ περιεχόμεεον, διότι πρὸ ὀλίγου μόλις εἶχε πληροφορηθῇ ἀπὸ τὸν γαμβρὸν τὴν ἔλλειψιν οἴνου. Πλησίον του ἵστατο ὁ γαμβρὸς ὠχρὸς καὶ ἀνήσυχος,

μὴ γνωρίζων πόθεν προήρχετο ὁ νέος οὗτος οἶνος. Μόλις δὲ γευθεὶς ὁ ἀρχιτρίκλινος, ἐστράφη πρὸς τὸν γαμβρὸν καὶ εἶπε, κροτῶν τὰ χείλη του ἐξ εὐχαριστήσεως.

— «Τί ἔκαμες, γαμβρέ; Διατί ἐκράτησες αὐτὸ τὸ καλὸ κρασὶ τελευταῖον; Οἱ ἄνθρωποι πρῶτον τὸ καλὸ κρασὶ προσφέρουν καὶ ἔπειτα τὸ κατώτερον! Δὲν πειράζει! Καὶ τώρα καλὸν εἶναι!»

Καὶ ὅλοι οἱ συνδαιτυμόνες, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχεν ἤδη περιέλθει ὁ νέος οἶνος, ἐνθουσιωδῶς ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους τοῦ ἀρχιτρικλίνου.

Ὁ Κύριλλος καὶ ἡ Εὐνίκη ἔσπευσαν νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς μίαν γωνίαν τῆς αὐλῆς.

— «Ὦ Κύριλλε!» εἶπεν ἡ Εὐνίκη μὲ συγκίνησιν· «εἶδες; Τὸ νερὸ ἔγεινε κρασί! Πῶς; Μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου! Τί εἶναι λοιπὸν αὐτός;»

— «Πῶς ἤθελα» ἀπήντησεν ὁ Κύριλλος νὰ ἠμποροῦσα νὰ τὸν ἐρωτήσω ἂν αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ Βασιλεύς μας!»

ΚΕΦ. 6ον

Καπερναούμ.

Μεγάλη ἦτο ἡ ἔκπληξις τῶν συνδαιτυμόνων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ραββίνου Ἰσαὰκ ὅταν ἐγεύθησαν τὸν καλὸν οἶνον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς ἐπρομήθευσε διὰ τὸ συμπόσιον, καὶ ἔμαθον ὅτι αἱ ὑδρίαι ἐγεμίσθησαν μὲ ὕδωρ ἀπὸ τὸ πηγάδι τοῦ δρόμου. Καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἤξευραν ἀπὸ οἴνους, διότι οἱ οἶνοι τῆς εὐκραοῦς Γαλιλαίας ἦσαν καλοὶ καὶ ἄφθονοι· καὶ συνεφώνησαν μὲ τὸν ἀρχιτρίκλινον, ὅταν εἶπεν ὅτι αὐτὸς ὁ οἶνος ἦτο ὁ καλλίτερος ὅλων. Δὲν ἦτο καμμία ἀγυρτεία, οὔτε ὀφθαλμαπάτη—ὁ οἶνος ἦτο γνήσιος μὲ ὅλα τὰ συστατικὰ τοῦ οἴνου. Τοῦτο ὤθησε τὸν οἰκοδεσπότην ραββῖνον νὰ κάμῃ λεπτομερῆ ἀνάκρισιν· ὁ ἴδιος δὲν εἶχεν ἴδει τὸ γέμισμα τῶν σταμνῶν εἰς τὸ πηγάδι, ἀλλ' ἡ σύζυγός του καὶ τὰ κοράσια καὶ οἱ ὑπηρέται εἶχον παρακολουθήσει ἐξ αὐτοψίας τὰ γενόμενα καὶ ἐπεβεβαίωσαν τὸ πρᾶγμα. Ὁ ραββῖνος ἔμεινεν ἔκθαμβος, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονός,

Ὁ Κύριλλος καὶ ἡ ἀδελφή του ἀνέβηκαν εἰς τὸ δῶμα νὰ κοιμηθοῦν, διότι δὲν ὑπῆρχε χῶρος ἐντὸς τῆς οἰκίας. Καὶ ἐπειδὴ ἡ νὺξ ἦτο ὡραία καὶ εὐχάριστος, ἔμειναν συνομιλοῦντες ἐπὶ πολλὴν ὥραν πρὶν ἢ κοιμηθοῦν.

— «Ἐγὼ τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου», εἶπεν ὁ Κύριλλος· «ἐγὼ ἄδειασα πρῶτον τὴν στάμναν, ποὺ μοῦ ἔδωκαν, τὴν ἐξέπλυνα, ἔπειτα τὴν ἐγέμισα νερὸ μὲ τὸν κουβᾶ ἀπὸ τὸ πηγάδι, τὴν ἐσήκωσα εἰς τὰ χέρια μου, τὴν μετέφερα ἐντὸς τῆς αὐλῆς καὶ ἀμέσως ἤρχισα νὰ γεμίζω ἀπ' αὐτὴν τὰ κανάτια, ποῦ μοῦ ἔφεραν ἀπὸ τὴν τραπεζαρίαν, καὶ εἶδα ὅτι ἔβγαινε κρασὶ ἀπὸ τὴν στάμναν! Πῶς ἔγεινεν αὐτό; Θαῦμα ἀληθινόν!»

— «Ἀλήθεια!» προσέθεσεν ἡ Εὐνίκη· «τὸ ἴδιον συνέβη καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μου στάμναν. Τί νὰ ὑποθέσῃ κανείς, εἰμὴ ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἕνα θαῦμα πρὸς χάριν τοῦ Ναζωραίου!»

— Ἤκουσα ὅτι αὔριον πηγαίνει εἰς τὴν Καπερναούμ», εἶπε μετ' ὀλίγον ὁ Κύριλλος· «λέγουν ὅτι θὰ μείνῃ ἐκεῖ διὰ κάμποσον καιρόν. Ξεύρεις, Εὐνίκη, ἐσκέφθην νὰ πηγαίνω καὶ ἐγὼ μαζύ του, ἴσως εὕρω καμμίαν ἐργασίαν ἐκεῖ, καὶ θὰ ἦμαι πλησίον του, νὰ ἴδω τί κάμνει καὶ τί λέγει».

— «Τότε θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μαζύ, διὰ νὰ μὴ χωρισθῶμεν. Γνωρίζω μίαν ῥάπτριαν ἐκεῖ, ἡ ὁποία πιστεύω ὅτι θὰ μοῦ δώσῃ ἐργασίαν, διότι ἔλεγαν τὰ κορίτσια σήμερον ὅτι ζητεῖ ἐργάτριαν. καὶ καθὼς ἠξεύρεις, γνωρίζω καλὸ κέντημα. Ἔτσι θὰ μείνωμεν μαζύ, ἑωσοῦ ἔλθῃ καὶ ὁ πατήρ μας».

— «Καλά», ἀπεκρίθη ὁ Κύριλλος· «ἔτσι ἂς γίνῃ. Θέλω νὰ ἴδω τί ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς. Τί ἆρά γε ἐννοοῦσεν ὅταν εἶπε: «Δὲν ἦλθεν ἀκόμη ἡ ὥρα μου;

— «Δὲν ἠξεύρω. Ἴσως ἐμπορέσω νὰ ἐρωτήσω αὔριον τὴν μητέρα του· αὐτὴ θὰ γνωρίζῃ».

Ἐπὶ τέλους ἐκοιμήθησαν. Ὅταν ἐξύπνησαν τὸ πρωΐ, ἡ Εὐνίκη ἔσπευσε νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Ἄνναν, σύζυγον τοῦ οἰκοδεσπότου, τὸ σχέδιόν της τοῦ νὰ ὑπάγῃ εἰς Καπερναοὺμ μὲ τὸν ἀδελφόν της. Καὶ τὴν ἑπομένην ἡμέραν ὁ Κύριλλος ἐμίσθωσε δύο ὄνους· εἰς τὸν ἕνα ἐφόρτωσε τὰς ὀλίγας ἀποσκευάς των, εἰς τὸν ἄλλον ἐκάθησεν ἡ Εὐνίκη, καὶ οὕτως ἐξεκίνησαν, ὅπου ἔφθασαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἡ ὁδοιπορία των ἦτο πολὺ εὐχάριστος· ὁ δρόμος διήρχετο διὰ μέσου ἀπεράντων ἀμπελώνων καὶ ἐλαιώνων, καὶ πολλαὶ συκαῖ καὶ συκομωρέαι καὶ κυπαρίσσια ἔρριπτον εὐχάριστον σκιὰν κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας. Ἡ ὡραία Θάλασσα τῆς Τιβεριάδος ἐξηπλοῦτο ἔμπροσθέν των, καθὼς ἀνήρχοντο πρὸς τὰ ὑψώματα τῆς Καπερναούμ.

Ἡ παραλία ἦτο πλουσίως καλλιεργημένη καὶ ἐκοσμεῖτο, ὅσον ἔφθανεν ὁ ὀφθαλμός, μὲ λευκὰς ἐπαύλεις καὶ κήπους. Ποῦ καὶ ποῦ ἐφαίνοντο ξύλιναι ἀποβάθραι καὶ ἀμμουδιαί, ὅπου ἦσαν ἀραγμένα μικρὰ πλοιάρια ἁλιευτικά, ἡ δὲ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης ἐστίζετο μὲ τὰ πανιὰ ἄλλων πλοιαρίων, τὰ ὁποῖα ἐκινοῦντο καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

(ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον ἐκάλεσεν εἰς «οἰκουμενικὴν» Σύνοδον πάσας τὰς αὐτοκεφάλους Ἀνατ. Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἥτις θὰ συνέλθῃ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς (20 Ἰουνίου 1925) εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἡ Σύνοδος αὕτη βεβαίως δὲν εἶναι «οἰκουμενική», ἀφοῦ μόνον Ὀρθόδοξοι ἐκκλησίαι καλοῦνται νὰ συμμετάσχωσιν αὐτῆς· πρέπει μᾶλλον νὰ ὀνομασθῇ «Πανορθόδοξος», συμφώνως ἄλλως τε πρὸς τὸ κάτωθι πρόγραμμα, ὅπερ κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου:

1) Ἀναθεώρησις τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας καὶ προσαρμογὴ αὐτῆς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας.

2) Προσπάθεια πρὸς ἐπικοινωνίαν καὶ ἕνωσιν ὅλων τῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν.

3) Διάφορα δογματικὰ ζητήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενι-

κῶν συνόδων, τῶν συμβολικῶν βιβλίων τῆς Ὀρθοδοξίας τοῦ καθορισμοῦ ἐπισήμου ὁμολογίας τῆς Ὀρθοδοξίας τῆς Πίστεως καὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν «αἱρετικῶν».

4) Διοίκησις τῶν ἐνδημουσῶν ἢ τοπικῶν Συνόδων, καὶ συνεννόησις τῶν Ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων.

5) Τὸ Θεῖον κήρυγμα περὶ λειτουργικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων περὶ τελετῶν καὶ ἱερῶν ἀκολουθιῶν, περὶ Κυριακῆς ἀργίας, περὶ νηστειῶν, περὶ ἀμφίων, περὶ ἁγιογραφίας καὶ μουσικῆς, περὶ τῆς παιδεύσεως τοῦ κλήρου καὶ τῆς περιβολῆς αὐτοῦ καὶ περὶ γάμων τῶν κληρικῶν.

6) Καθορισμὸς τοῦ Πασχαλίου καὶ τοῦ Ἡμερολογίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν.

7) Διάφορα ἠθικοκοινωνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, καὶ τὸ ζήτημα τοῦ σχίσματος τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας.

ΠΟΙΚΙΛΑ

—*Ἔληξεν αἰσίως τὸ ἔτος 1925* καὶ δὲν ἦλθεν ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος, οὔτε ἡ ἐπίγειος χιλιετὴς βασιλεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν εἶχον προαναγγείλει διὰ τὸ ἔτος αὐτὸ οἱ «Χιλιασταί». Ἂς ἴδωμεν ποίαν ἐξήγησιν θὰ δώσουν καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν οἱ τραγικοὶ οὗτοι διαστροφεῖς τῶν Γραφῶν, τῆς διαψεύσεως τῆς προρρήσεώς των, ἥτις, σημειώσατε, εἶναι ἡ πέμπτη ἢ ἕκτη κατὰ σειράν. Διότι ἀπὸ πολλοῦ προλέγουν τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς Χιλιετηρίδος, πότε διὰ τὸ 1901, πότε διὰ το 1914, διὰ τὸ 1920, κτλ. κτλ. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἀκόμη μωρόπιστοι, δίδοντες πίστιν εἰς τὸ κήρυγμά των!

—*Τὰ Πανεπιστήμια καὶ Κολλέγια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν* ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς 530, καὶ εἰς αὐτὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι 558,697 φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι. Ἐκ τῶν Πανεπιστημίων τὰ μεγαλείτερα εἶναι: Τὸ τῆς Κολομβίας ἐν Ν. Ὑόρκῃ, μὲ 32,769 φοιτητὰς καὶ φοιτητρίας, τὸ τῆς Πολιτείας Ν. Ὑόρκης ἐν Ν. Ὑόρκῃ μὲ 15,827, τὸ τῆς Πολιτείας Καλιφορνίας, ἐν Ἁγ. Φραγκίσκῳ, μὲ 14,461, τὸ τοῦ Σικάγου 13,357, τὸ τῆς Πολιτείας Μιννεσότας μὲ 11,810, τὸ τῆς Πολιτείας Μίσιγκαν μὲ 10,000. Τὰ δύο ἀρχαιότερα Πανεπιστήμια τοῦ Νέου Κόσμου, τὸ μὲν Χάρβαρδ ἀριθμεῖ μόνον 6,812, τὸ δὲ Γαίηλ 4,131 φοιτητὰς καὶ φοιτητρίας. Ἐν τούτοις τὰ δύο ταῦτα Πανεπιστήμια καὶ τὸ τῆς Κολομβίας εἶναι τὰ πλουσιώτερα, ἔχοντα περιουσίαν τὸ μὲν Χάρβαρδ 64,413,000 δολλαρίων, τὸ δὲ Γαίηλ 39,697,000 δολλαρίων, τὸ δὲ τῆς Κολομβίας 56,407,000 δολλαρίων.

—Τὰ καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον λειτουργοῦντα *Κυριακὰ Σχολεῖα* τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν ἀνέρχονται εἰς 287,426, μὲ 30,296,539 μαθητὰς καὶ μαθητρίας. Ἐκ τούτων εἰς μὲν τὴν Β. Ἀμερικὴν ὑπάρχουν 155,944 σχολεῖα μὲ 18,762,581 μαθητὰς καὶ μαθητρίας. Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην 68,198 σχολεῖα μὲ 8,624,000 μαθητὰς καὶ μαθητρίας. Αἱ λοιπαὶ 63,000 σχολεῖα εἶναι κατεσπαρμένα ἀνὰ τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικήν, Αὐστραλίαν, Νότ. Ἀμερικὴν καὶ τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

—Κατὰ τὰς στατιστικὰς τοῦ ἔτους 1910, *ἡ ἀγραμματοσύνη καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον* εἶχεν ὡς ἑξῆς: Τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχον ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἰνδία καὶ ἡ Γουατεμάλα, τῶν ὁποίων χωρῶν οἱ ἀγράμματοι ἀπετέλουν τὰ 92 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ! Κατόπιν

κατὰ σειρὰν ἤρχοντο ἡ Ρωσσία μὲ 87 τοῖς ἑκατόν, ἡ Νατάλη μὲ 86, ἡ Βραζιλία μὲ 85, ἡ Βολιβία μὲ 82, ἡ Κοσταρίκα μὲ 80, ἡ Κεϋλάνη καὶ ἡ Σερβία μὲ 78, ἡ Κολομβία μὲ 73 τὸ Μεξικὸν μὲ 70, τὸ Τράνσβααλ μὲ 69, ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ὁμοσπονδία μὲ 69, ἡ Πορτογαλλία καὶ αἱ Χονδοῦραι νῆσοι μὲ 68, τὸ Πορτορίκον μὲ 66, ἡ Βουλγαρία μὲ 65, ἡ Ρουμανία μὲ 60, ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Μάλτα μὲ 57, ἡ Ἱσπανία μὲ 45, ἡ Ἰταλία μὲ 37, ἡ Οὐγγαρία μὲ 33, κτλ. Αἱ χῶραι, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀγραμματοσύνη ἔχει σχεδὸν ἐξαλειφθῆ, εἶναι αἱ ἑξῆς : Γερμανία, τῆς ὁποίας οἱ ἀγράμματοι ἀποτελοῦν τὰ 5 ἑκατοστὰ τοῦ 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ Σουηδία καὶ Δανία, τὸ ἓν πέμπτον τοῦ 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ Ἑλβετία, τὸ 1 τρίτον τοῦ 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ Ἑλβετία, τὸ ἓν τρίτον τοῦ 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ Ὁλλανδία τὰ 8 δέκατα τοῦ 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ Ἀγγλία, 1 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ Σκωτία 1.6 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
"ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ"
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1925

(Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας).

Αἰγυπτιάδης, Ἀπόστολος, 92.
Ἁμαρτήματα τῆς γλώσσης, τά, 37.
Ἀνάστασις, 97.
Ἂν ἐνεφανίζετο ὁ Χριστός, 364.
Ἄνθρωπος ζῇ καὶ μετὰ θάνατον, ὁ, 151.
Ἀπάντησις εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, 215.
Ἀπόψεις τῆς ζωῆς, 33.
Ἂς περιπατῶμεν ἐν τῷ φωτί, 193.
«Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς» καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, 128.
«Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς» καὶ οἱ «Σπουδασταὶ τῶν Γραφῶν», 32.
Αὐξήσεως, οἱ ὅροι τῆς, 298.
Αὐτοκτονίας, περί, 243.
Ἀφιέρωσις τῆς καρδίας, 225.
Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἐτησία ἔκθεσις, 23.
Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἡ, 353.
Γλάδστωνος, Ὁ ἀπόρθητος βράχος τῆς Ἁγ. Γραφῆς, 16, 51, 86, 116, 144, 175, 209, 241, 269, 304.
Δευτέρα παρουσία, ἡ, 56.
Δήλωσις Δ. Μ. Καλοποθάκη, 192.
Διαπρεπὴς ἐξ Ἑβραίων Χριστιανός, 337.

Δουλείας, περί, 221, 247.
Δροῦσοι, οἱ, 344.
Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία, 274.
Ἐκκλησίας Χριστιανικῆς, Συνοπτικὴ Ἱστορία, 11, 45, 78, 111, 140, 171, 205·
Ἔκπτωσις ἀπὸ τῆς Θείας χάριτος, 257.
Ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου Θήρας, ἡ, 339.
Ἐκτίμησις τῆς ζωῆς, ἡ ὀρθή, 1.
Ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ, 347.
Ἐξελίξεως, θεωρία τῆς, 283.
Ἐπαλήθευσις τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἡ, 307.
Ἐπισήμων τινῶν Ἰουδαίων ὁμολογίαι, 107.
Ἐπιτυχίας, περί, 88.
Ἐρημόνησος, ἡ, 28, 59, 94, 125, 158, 188, 221, 252.
Εὐαγγελικαὶ Σκέψεις, 4, 41, 71, 103, 132, 164, 195, 228, 260, 292, 325, 366.
Εὐοίωνος ἀποκατάστασις ἀληθείας, 352.
Θαύματα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τά, 6, 43, 75, 108, 137' 167, 199, 233, 262, 293, 327, 367.
Θαυμάτων, ἡ λογικότης τῶν, 146.
Θεῖον βρέφος, τό, 359.
Κίνα καὶ ὁ Μπολσεβικισμός, ἡ, 316.
Κομμουνισμοῦ, περί, 19, 52, 83.
Κρίσις, ἡ, 361.
Μαθήματα Κυριακοῦ Σχολείου, Διεθνῆ, 374.
Μετανοίας, περί, 321.
Μὲ τὸν Χριστὸν ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ, 119.
Νέα κτίσις, 68.
Νέα Οἰκομενικὴ Σύνοδος, 381.
Νικαίᾳ Α΄. Οἰκουμ. Σύνοδος, ἡ ἐν, 183.
Νίκη τοῦ Χριστοῦ, ἡ, 65.
Παγκόσμιος Εὐαγγελικὸς Σύνδεσμος, 309.
Πειρασμοὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ, 236, 265, 299, 332.
Πεντηκοστὴ συνεχής, 161.
Ποικῖλα, 63, 223, 255, 288, 320,
Πολύτιμον τοῦ Χριστοῦ, τό, 129.
Προπαγάνδα καὶ προσηλυτισμός, 180, 211 250, 271.
Πῶς βοηθοῦν οἱ Ἀμερικανοὶ τὴν ἐκπαίδευσιν, 149.
Συνέδριον τῆς Στοκχόλμης, τὸ 370.
Τσεχοσλοβακίας, θρησκευτικὴ κατάστασις, 278
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ, 100.
Υἱὸς τοῦ Ὁπλοποιοῦ, ὁ, 285, 318, 350, 377.
Χριστιανισμὸς καὶ ὁ λαός, ὁ, 155, 177.